

ภาพที่ 2.2 กราฟแสดงการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร
ปี พ.ศ. 2325-2526

เนื่องจากในช่วงนี้มีการส่งเสริมความเจริญแก่เฉพาะเมืองหลวงทำให้เมืองหลวงเป็นจุดรวมของความเจริญต่างๆ มีการสร้างถนน ทางรถไฟ เชื่อมหัวเมืองกับเมืองหลวง มีการนำยานพาหนะสมัยใหม่มาใช้แพร่หลาย เช่น รถราง รถไฟ เรือยนต์ และรถยนต์ จำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราการตายลดต่ำ ในขณะที่อัตราการเกิดยังสูงอยู่ มีการก่อสร้างสะพานพระพุทธยอดฟ้า สะพานกรุงเทพ และสะพานพระรามหก ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เชื่อมการคมนาคมระหว่างฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรี ทำให้ฝั่งธนบุรีมีความเจริญขึ้น ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2500-2526 กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วมากที่สุด คือเฉลี่ยประมาณ 27.64 ตารางกิโลเมตรต่อปี ทั้งนี้เพราะว่ารัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีโครงการปรับปรุง เศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวขึ้น ทำให้กรุงเทพมหานคร อันเป็นศูนย์กลางของความเจริญและวัฒนธรรมของประเทศ มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก โดยเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากรตามธรรมชาติ และประชากรที่อพยพย้ายถิ่นมาจากที่อื่นๆ การขยายตัวของเมืองนี้เริ่มต้นจากบริเวณใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา แล้วแผ่ขยายไปบริเวณรอบนอกกรุงเทพมหานคร ตามแนวถนนสายสำคัญๆ ได้แก่ ถนนสุขุมวิท ถนนพหลโยธิน ถนนเพชรเกษม เป็นต้น

การขยายตัวของเมือง เมื่อพิจารณาในแง่ของความหนาแน่นของประชากรก็จะเป็นความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครได้อย่างชัดเจน คือในปี พ.ศ. 2516 มีความหนาแน่นประชากร 2,529 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น ครึ่งถึง พ.ศ. 2525 มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นเป็น 3,486 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นประชากรที่เพิ่มขึ้นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวของเมืองในเขตชานเมืองและเขตชานเมืองอย่างมาก

ระบบการปกครอง (๑)

ประเทศไทยแต่เดิมมามีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช พระเจ้าแผ่นดินมีอำนาจสิทธิขาดเต็มที่ในการปกครองแผ่นดิน และในการปกครองบริหารราชการแผ่นดินนั้น ทรงถือเอาราชธานีหรือเมืองหลวงเป็นศูนย์กลางแห่งการปกครอง ส่วนเมืองอื่นๆ ที่ห่างไกลออกไปก็ทรงแต่งตั้งข้าราชการที่ไว้วางพระราชหฤทัย เป็นตัวแทนต่างพระเนตรพระกรรณ ไปทำการปกครองดูแลแทนพระองค์ สำหรับการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางได้ให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่คอยควบคุมงานและสั่งราชการแทนที่พระราชอาญาจักร มีอยู่ 4 ตำแหน่ง เรียกว่า จตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง และนา สำหรับการปกครองนครหลวงนั้น ในระยะรัชกาลที่ 1 ถึง รัชกาลที่ 4 อยู่ภายใต้การปกครองของเวียง ซึ่งมีเสนาบดีกรมเวียง เป็นผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่บังคับบัญชากองกำลัง อำเภอกำนัน ศาล คุก ตลอดจนการเก็บภาษีอากรในอาณานิคมกรุงเทพมหานคร ซึ่งครอบคลุมจังหวัดใกล้เคียงด้วย

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการวางรูปแบบการปกครองใหม่ ทั้งส่วนกลางและส่วนหัวเมืองต่างๆ โดยนำระบบเทศาภิบาลมาใช้ในการปกครองหัวเมือง ซึ่งใน พ.ศ. 2438 ก็ได้มีการจัดตั้งมณฑลกรุงเทพพระมหานครขึ้น ซึ่งประกอบด้วยพระนคร เมืองธนบุรี เมืองสมุทรปราการ เมืองพระประแดง เมืองมีนบุรี เมืองปทุมธานี และเมืองนนทบุรี ขึ้นตรงกับเสนาบดีกระทรวงนครบาล แบ่งการปกครองออกเป็นอำเภอชั้นใน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนคร อำเภอสำเพ็ญ อำเภอบางรัก อำเภอประทุมวัน อำเภอดุสิต อำเภอบางกอกน้อย อำเภอบางลำภู และอำเภอบางกอกใหญ่ ต่อมายุบเหลือ 7 อำเภอ โดยยกอำเภอประทุมวันไปขึ้นกับอำเภอดุสิต ส่วนอำเภอชั้นนอกมี 8 อำเภอ คือ อำเภอบางซื่อ อำเภอบางเขน อำเภอบางกะปิ อำเภอบางขุนเทียน อำเภอราชฎาภิรมณะ อำเภอดุสิตชั้น อำเภอภาษีเจริญ และอำเภอหนองแขม

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริว่ามณฑลกรุงเทพพระมหานครที่แบ่งไว้เดิมนั้นกว้างใหญ่เกินไป เมื่อประชาชนหนาแน่นขึ้นไม่สามารถปกครองดูแลได้ทั่วถึง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยกเลิกอำเภอชั้นใน 7 อำเภอ และตั้งอำเภอชั้นใหม่ 25 อำเภอ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2458 ได้แก่ อำเภอพระราชวัง อำเภอชนะสงคราม อำเภอสำราญราษฎร์ อำเภอพาหุรัด อำเภอจักรวรรดิ อำเภอสัมพันธวงศ์ อำเภอสามแยก อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย อำเภอสามยอด อำเภอนางเลิ้ง อำเภอบางขุนพรหม อำเภอสามเสน อำเภอดุสิต อำเภอพญาไท อำเภอประแจจีน อำเภอประทุมวัน อำเภอบางรัก อำเภอสาทร อำเภอบ้านทวาย อำเภอบางพลัด อำเภออมรินทร์ อำเภอหงษาราม อำเภอราชคฤห์ อำเภอบุปผาราม อำเภอบุคโล ส่วนอำเภอชั้นนอกยังมี 8 อำเภอ เช่นเดิม ต่อมาในวันที่ 21 ตุลาคม ปีเดียวกัน โปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงเขตการปกครองใหม่ โดยให้ยกเลิกมณฑลกรุงเทพพระมหานคร และตั้งกรุงเทพพระมหานครขึ้น โดยให้แบ่งเขตกรุงเทพพระมหานครออกเป็นจังหวัด คือ กรุงเทพฯ ผังตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นจังหวัดพระนคร กรุงเทพฯ ผังตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นจังหวัดธนบุรี แบ่งรอบนอกเป็นจังหวัดนนทบุรี จังหวัดมีนบุรี จังหวัดพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทุกจังหวัดอยู่ภายใต้การปกครองของกระทรวงนครบาลตามเดิม

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้แบ่งจังหวัดพระนครออกเป็นอำเภอชั้นใน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนคร อำเภอนางเลิ้ง อำเภอดุสิต อำเภอสัมพันธวงศ์ อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย อำเภอบางรัก อำเภอประทุมวัน และอำเภอบ้านทวาย อำเภอชั้นนอก 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางซื่อ อำเภอบางเขน อำเภอบางกะปิ และอำเภอพระโขนง

ส่วนจังหวัดธนบุรีแบ่งเป็นอำเภอขึ้นใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางพลัด อำเภอบางกอกน้อย อำเภอบางกอกใหญ่ อำเภอกลองสาน อำเภอมุคโคไล และอำเภอบางยี่เรือ อำเภอขึ้นนอก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกลิ่งชัน อำเภอภาษีเจริญและกิ่งหนองแขม และอำเภอบางขุนเทียน พอถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศยุบจังหวัดธนบุรีเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดพระนคร จังหวัดพระประแดงยุบเป็นอำเภอขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ ต่อมา เมื่อถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลได้ยุบมณฑลต่างๆ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร เหลือระดับจังหวัดคือ จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี มีการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ เทศบาลธนบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี และสุขาภิบาล เพื่อปกครองพื้นที่ต่างๆ ต่อมา พ.ศ. 2514 มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 ลงวันที่ 20 ธันวาคม ให้รวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า นครหลวงกรุงเทพธนบุรี และรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี เป็นองค์การบริหารนครหลวงพระนครธนบุรี โดยมีเหตุผลว่าจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านประวัติศาสตร์และการปกครอง การประกอบอาชีพของประชาชนก็ดำเนินในลักษณะจังหวัดเดียวกัน จึงสมควรรวมเป็นจังหวัดเดียวกัน เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เพิ่มพูนความสะดวกแก่ประชาชนมากขึ้นและต่อมาก็มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 25 ลงวันที่ 21 ธันวาคม ปีเดียวกัน รวมเทศบาลกรุงเทพ เข้ากับ เทศบาลธนบุรี เป็นเทศบาลนครหลวง

ครั้นต่อมาในช่วงไม่ครบปี ก็มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 สถาปนา "กรุงเทพมหานคร" ขึ้น โดยให้รวมองค์การบริหารนครหลวงพระนคร ธนบุรี นครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวง และบรรดาสุขาภิบาลต่างๆ ที่เคยอยู่ในเขตจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เข้าเป็นองค์การเดียวกัน เรียกว่า "กรุงเทพมหานคร" มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หน่วยราชการของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน แบ่งได้เป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายอำนวยการและฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายอำนวยการมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลต่างๆ เสนอผู้บริหารกำหนดเป็นนโยบายและโครงการ และมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ฝ่ายนี้ได้แก่สำนักต่างๆ รวม 12 สำนัก คือ

- สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
- สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร

- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
- สำนักการคลัง
- สำนักการแพทย์
- สำนักอนามัย
- สำนักการศึกษา
- สำนักสวัสดิการสังคม
- สำนักการโยธา
- สำนักการระบายน้ำ
- สำนักรักษาความสะอาด
- สำนักตำรวจเทศกิจ

ส่วนฝ่ายปฏิบัติการ มีพื้นที่รับผิดชอบต่อพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด 1,568.737

ตารางกิโลเมตร โดยประกอบด้วยเขต 24 เขต ดังนี้

- เขตที่อยู่ในบริเวณเขตเมืองหรือเขตชั้นในมี 11 เขต คือ เขตพญาไท เขตดุสิต เขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร เขตบางรัก เขตสัมพันธวงศ์ เขตห้วยขวาง เขตธนบุรี เขตคลองสาน และเขตบางกอกใหญ่ รวมพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งหมด 96.465 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 6.15 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด
- เขตที่อยู่ในบริเวณเขตต่อเมืองหรือเขตชั้นกลางมี 7 เขต คือ เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตบางกอกน้อย เขตภาษีเจริญ และเขตราษฎร์บูรณะ รวมพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 628.684 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 40.08 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- เขตที่อยู่ในบริเวณเขตชานเมืองหรือเขตชั้นนอก มี 6 เขต คือ เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง เขตบางขุนเทียน เขตคลองสาน และเขตหนองแขม มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 843.588 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 53.77 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ดังแสดงขอบเขตและพื้นที่ในแต่ละเขต ในตารางที่ 2.1 และภาพที่ 2.3

ตารางที่ 2.1 รายชื่อ เขตและพื้นที่ในแต่ละ เขตของกรุง เทพมหานคร

(หน่วย:ตร.กม.)

ลำดับที่	เขต	พื้นที่	ร้อยละ
1	พญาไท	21.110	1.35
2	ดุสิต	22.210	1.42
3	ปทุมวัน	8.369	0.53
4	ป้อมปราบฯ	1.931	0.12
5	พระนคร	5.536	0.35
6	บางรัก	5.536	0.35
7	สัมพันธวงศ์	1.416	0.09
8	ห้วยขวาง	9.500	0.61
9	ธนบุรี	8.626	0.55
10	คลองสาน	6.051	0.39
11	บางกอกใหญ่	6.180	0.39
เขตชั้นใน		96.465	6.15
12	ยานนาวา	36.909	2.35
13	พระโขนง	143.559	9.15
14	บางเขน	169.310	10.79
15	บางกะปิ	158.781	10.12
16	บางกอกน้อย	23.304	1.49
17	ภาษีเจริญ	53.947	3.44
18	ราษฎร์บูรณะ	42.874	2.73
เขตชั้นกลาง		628.684	40.08
19	หนองจอก	236.261	15.06
20	มีนบุรี	174.331	11.11
21	ลาดกระบัง	123.859	7.90
22	บางขุนเทียน	181.156	11.55
23	คลองสาน	79.698	5.08
24	หนองแขม	48.283	3.08
เขตชั้นนอก		843.588	53.77
พื้นที่กรุง เทพมหานครทั้งหมด		1,568.737	100.00

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนกรุง เทพมหานคร (3)

เขตเหล่านี้มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการ เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชน โดยแบ่งออกเป็นงานต่างๆ 9 งาน ได้แก่ งานปกครอง งานทะเบียน งานโยธา งานรักษา-ความสะอาด งานอนามัย งานศึกษา งานคลัง งานรายได้ และงานตำรวจเทศกิจ

นอกจากนั้น ยังมีหน่วยธุรการอีก 2 หน่วย คือ สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร

สำหรับอำนาจและหน้าที่ของกรุงเทพมหานครนี้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร-ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 มาตรา 66 บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ ดำเนินกิจการใน เขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับ

- การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งการจัดให้มีตำรวจกรุงเทพมหานคร และการดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
- การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- การสาธารณสุขโรค
- การจัดการศึกษา
- การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- การจัดให้มีและควบคุมตลาด
- การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
- การวิศวกรรมจราจร
- การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- การจัดให้มีและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- การควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ
- การสาธารณสุขการ

- การสังคมสงเคราะห์
- การส่งเสริมการศึกษา
- การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- หน้าที่อื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมายหรือที่กฎหมายระบุ เป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

ประชากร

ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญมากต่อการวางแผนพัฒนา ซึ่งจะพิจารณาเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. ขนาดและการกระจายตัวของประชากร

ในปี พ.ศ. 2527 กรุงเทพมหานครมีประชากรทั้งสิ้น 5,174,682 คน คิดเป็นร้อยละ 10.23 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชั้นกลางมากที่สุด มีจำนวน 2,459,012 คน คิดเป็นร้อยละ 47.52 อยู่ในเขตชั้นใน 2,168,081 คน หรือร้อยละ 41.90 นอกนั้นกระจายตัวอยู่ในเขตชั้นนอก 547,589 คน หรือประมาณร้อยละ 10.58 เขตที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ เขตพระโขนง มีจำนวน 594,902 คน รองลงมาได้แก่ เขตดุสิต และเขตบางเขน มีจำนวน 558,832 และ 483,717 คน ตามลำดับ ส่วนเขตที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ เขตลาดกระบัง มีจำนวน 50,541 คนเท่านั้น ดังแสดงจำนวนประชากรในเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516-2527 ในตารางที่ 2.2

เมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นของประชากร พบว่ากรุงเทพมหานครมีความหนาแน่นประชากร 3,299 คน ต่อตารางกิโลเมตร เป็นลักษณะที่มีความหนาแน่นสูงอยู่บริเวณใจกลางเมือง ซึ่งเป็นย่านธุรกิจการค้า และแผ่กระจายออกไปรอบๆ จากศูนย์กลางเขตชั้นในเป็นเขตที่มีความหนาแน่นประชากรสูงสุดคือ 22,475 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ เขตชั้นกลางมีความหนาแน่นประชากร 3,911 คนต่อตารางกิโลเมตร และเขตชั้นนอกมีความหนาแน่นเบาบางที่สุด 649 คนต่อตารางกิโลเมตร เขตที่มีความหนาแน่นประชากรสูงที่สุดคือ เขตบึงปรามศัตรูพ่าย มีจำนวน 46,261 คนต่อตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ เขตสัมพันธวงศ์ และเขตธนบุรี ส่วนเขตที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยที่สุดคือ เขตหนองจอก มีจำนวน 232 คนต่อตารางกิโลเมตรเท่านั้น ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 2.3

ลักษณะการกระจายตัวของประชากร ปรากฏว่ามีการกระจายตัวไปตามเส้นทางคมนาคม โดยมีทิศทางการกระจายตัวที่ชัดเจนอยู่ 3 ทิศทางคือ ทางทิศเหนือ ตามถนนพหลโยธิน

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2516-2527

ลำดับที่	เขต	(หน่วย : คน)											
		2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	466,836	490,523	505,487	527,059	547,519	497,889	514,177	519,869	520,443	520,507	346,319	357,726
2	ดุสิต	400,506	404,824	409,747	418,392	431,077	446,575	462,210	479,659	528,357	546,868	550,369	558,832
3	ปทุมวัน	217,891	223,445	227,413	231,899	232,555	224,212	233,050	235,647	233,884	233,978	114,820	157,330
4	ป้อมปราบฯ	200,996	199,903	201,226	200,316	198,170	196,484	194,899	190,450	190,093	189,207	92,950	89,330
5	พระนคร	132,666	130,725	128,118	127,664	128,373	126,713	124,854	123,109	121,935	117,649	113,376	112,332
6	บางรัก	101,610	102,692	106,900	112,608	117,676	122,167	126,487	131,542	136,673	141,667	88,869	88,197
7	สัมพันธวงศ์	81,298	80,258	80,298	81,314	80,574	79,536	78,151	77,112	76,559	75,581	53,504	52,816
8	ห้วยขวาง	80,306	87,841	93,705	97,527	100,863	187,321	195,112	201,334	208,129	231,069	235,739	239,742
9	ธนบุรี	228,461	231,407	235,738	240,724	246,626	251,241	256,740	262,097	267,388	268,662	267,767	267,616
10	คลองสาน	141,595	143,065	144,101	144,664	144,016	142,934	140,943	140,249	139,625	139,310	139,736	139,444
11	บางกอกใหญ่	89,714	91,976	93,316	94,822	96,365	98,605	100,051	101,198	102,719	103,365	104,024	104,716
	เขตชั้นใน	2,142,079	2,186,879	2,226,049	2,276,989	2,323,814	2,383,697	2,426,074	2,462,266	2,525,815	2,567,863	2,207,473	2,168,081
12	ยานนาวา	279,334	285,915	358,964	364,214	366,634	371,609	375,213	380,416	382,585	386,843	392,279	396,420
13	พระโขนง	404,688	421,000	445,463	461,543	474,842	486,628	502,287	523,831	545,926	559,812	578,541	594,902
14	บางเขน	221,352	234,372	249,220	264,968	342,363	357,314	367,402	386,333	408,720	429,977	457,544	483,717
15	บางกะปิ	114,452	127,856	143,962	161,869	184,714	191,989	218,703	255,555	291,484	314,760	335,171	356,033
16	บางกอกน้อย	285,637	318,865	347,216	366,878	372,356	376,356	378,817	382,621	385,288	388,325	283,296	285,265
17	ภาษีเจริญ	134,922	142,821	150,379	157,152	163,685	170,179	176,282	183,385	190,108	196,138	207,409	211,125
18	ราชพฤกษ์	69,421	83,777	87,871	93,251	98,447	103,959	108,447	113,769	118,099	122,614	127,726	131,550
	เขตชั้นกลาง	1,509,806	1,614,606	1,783,075	1,869,875	2,005,041	2,058,044	2,127,151	2,227,910	2,322,208	2,398,489	2,381,966	2,459,012
19	หนองจอก	44,344	46,197	46,939	47,666	48,464	49,336	50,136	51,224	52,131	51,799	54,011	54,952
20	มีนบุรี	44,608	45,309	46,342	47,115	48,373	50,016	52,579	55,369	58,451	61,349	64,266	66,966
21	ลาดกระบัง	33,185	33,959	34,951	36,065	37,554	39,271	40,996	42,567	43,990	45,303	48,836	50,541
22	บางขุนเทียน	112,036	118,370	124,781	176,448	183,473	189,270	187,082	204,434	213,440	223,388	232,532	240,835
23	คลองตัน	52,344	53,770	55,049	57,435	60,303	62,894	65,269	67,746	70,201	72,608	78,995	81,349
24	หนองแขม	28,679	30,519	32,308	34,015	35,752	37,981	40,228	42,386	45,166	47,487	50,248	52,946
	เขตชั้นนอก	315,196	328,124	340,370	398,744	413,919	428,768	446,290	463,726	483,379	501,934	528,888	547,589
	กรุงเทพมหานคร	3,967,081	4,129,609	4,349,494	4,545,608	4,742,774	4,870,509	4,999,515	5,153,902	5,331,402	5,468,266	5,118,327	5,174,682

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 2.3 ความหนาแน่นประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ๖ พ.ค. 2516-2527

ลำดับที่	เขต	(หน่วย: คน/ตร.กม.)											
		2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	22,114	23,237	23,945	24,967	25,936	23,585	24,357	24,627	24,654	24,657	16,405	16,946
2	ดุสิต	18,033	18,227	18,449	18,838	19,409	20,107	20,811	21,597	23,789	24,623	24,780	25,161
3	ปทุมวัน	26,035	26,699	27,173	27,709	27,788	27,986	27,847	28,157	27,946	27,958	13,720	18,799
4	ป้อมปราบฯ	104,089	103,523	104,208	103,737	102,626	101,752	100,621	98,628	98,443	97,984	48,136	46,261
5	พระนคร	24,000	23,614	23,143	23,061	23,189	22,899	22,553	22,238	22,026	21,252	20,480	20,291
6	บางรัก	18,354	18,586	19,310	20,341	21,256	22,071	22,848	23,761	24,668	25,590	16,053	15,932
7	สัมพันธวงศ์	57,414	56,679	56,708	57,425	56,902	56,159	55,191	54,458	54,067	53,376	37,785	37,299
8	ห้วยขวาง	8,453	9,246	9,864	10,266	10,617	19,718	20,538	21,193	21,908	24,323	24,815	25,236
9	ธนบุรี	26,485	26,827	27,329	27,907	28,591	29,126	29,764	30,384	30,999	31,146	31,042	31,024
10	คลองสาน	23,400	23,646	23,814	23,907	23,800	23,622	23,292	23,178	23,075	23,023	23,093	23,045
11	บางกอกใหญ่	14,517	14,883	15,100	15,343	15,593	15,956	16,189	16,375	16,621	16,726	16,832	16,944
	เขตชั้นใน	22,206	22,670	23,076	23,604	24,090	24,710	25,150	25,525	26,184	26,520	22,884	22,475
12	ยานนาวา	7,568	7,746	9,726	9,868	9,988	10,068	10,166	10,307	10,366	10,481	10,628	10,740
13	พระโขนง	2,819	2,932	3,103	3,215	3,308	3,390	3,499	3,649	3,803	3,900	4,030	4,144
14	บางเขน	1,307	1,384	1,472	1,565	2,022	2,110	2,170	2,294	2,414	2,540	2,702	2,857
15	บางกะปิ	721	805	907	1,019	1,163	1,209	1,377	1,609	1,836	1,982	2,111	2,242
16	บางกอกน้อย	12,257	13,683	14,899	15,743	15,978	16,150	16,255	16,419	16,533	16,663	12,156	12,241
17	ภาษีเจริญ	2,501	2,647	2,788	2,913	3,034	3,155	3,268	3,399	3,524	3,636	3,845	3,914
18	ราชบุรีระตะ	1,619	1,854	2,050	2,175	2,296	2,425	2,529	2,654	2,755	2,860	2,979	3,068
	เขตชั้นกลาง	2,402	2,568	2,836	2,974	3,189	3,274	3,383	3,544	3,694	3,815	3,789	3,911
19	หนองจอก	188	196	199	202	205	209	212	217	221	219	229	232
20	มีนบุรี	256	260	266	270	277	287	302	316	335	352	369	384
21	ลาดกระบัง	268	274	282	291	303	317	331	344	355	366	394	408
22	บางขุนเทียน	618	653	689	974	1,013	1,045	1,088	1,128	1,178	1,233	1,284	1,329
23	คลองตัน	657	675	691	721	757	787	819	850	881	911	991	1,021
24	หนองแขม	594	632	669	704	740	787	833	878	935	984	1,041	1,096
	เขตชั้นนอก	374	389	403	473	491	508	529	550	573	595	627	649
	กรุงเทพมหานคร	2,529	2,632	2,773	2,898	3,023	3,105	3,187	3,285	3,398	3,486	3,199	3,299

ทางทิศตะวันออกตามถนนสายบางนา-ตราด และทางทิศใต้ตามถนนเพชรเกษมและธนบุรี-ปากท่อ

2. การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

กรุงเทพมหานครมีความเป็นเมืองมาได้ประมาณ 204 ปีมาแล้ว และมีการขยายตัวของเมืองมาโดยตลอด ในระยะต้นๆ นั้นการขยายตัวของเมืองค่อนข้างช้า การเปลี่ยนแปลงโดยทันทีทันใดแทบจะไม่ปรากฏ เมื่อใช้จำนวนประชากรในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เป็น เครื่องวัดการขยายตัวของเมืองจะพบว่า จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2443 มี 600,000 คน ในเนื้อที่ 13.3 ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 จำนวนประชากรเพิ่มเป็น 700,000 คน ในเนื้อที่ 40 ตารางกิโลเมตร จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2501 ได้มีประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 1,622,461 คน มีเนื้อที่ 76 ตารางกิโลเมตร จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลา 58 ปี จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น 1,022,461 คน หรือโดยเฉลี่ยปีละประมาณ 17,630 คน ต่อมาภายหลังในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ มีการสร้างมีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเป็นที่ตั้งของหน่วยราชการ สถาบันการศึกษา พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่อย่างหนาแน่น เป็นสาเหตุให้จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2525 ประชากรเพิ่มขึ้น 1,501,205 คน หรือเฉลี่ยประมาณปีละ 166,800 คน หรือร้อยละ 3.63 โดยที่เขตชั้นในมีประชากรเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดประมาณร้อยละ 2.04 ต่อปี รองลงมาได้แก่เขตชั้นกลางมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.30 ส่วนเขตชั้นนอกมีประชากรเพิ่มขึ้นสูงสุดถึงร้อยละ 5.38

จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2516-2525 เขตที่มีจำนวนประชากรลดลงได้แก่เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร เขตสัมพันธวงศ์ และเขตคลองสาน ซึ่งเป็นย่านธุรกิจการค้า มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการค้าจากตึกแถวซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและการค้า เป็นสำนักงานและศูนย์การค้า ทำให้ประชากรย้ายออกเพิ่มขึ้น ส่วนเขตที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมากได้แก่เขตบางกะปิ เขตบางเขน เขตห้วยขวาง เขตพระโขนง เขตดุสิต ทั้งนี้เนื่องจากเขตเหล่านี้เป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวทางด้านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และการศึกษา นับเป็นบริเวณที่รองรับประชากรที่ย้ายออกมาจากเขตชั้นใน

ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2526 จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครลดลงอย่างมากถึง 349,959 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.40 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีประชากรย้ายออกจากกรุงเทพมหานครไปเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น การย้ายถิ่นของแรงงานไป

ต่างประเทศ โครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาล เป็นต้น⁽⁸⁾ เขตชั้นในมีจำนวนประชากรลดลงมากที่สุดเป็นจำนวน 469,646 คน อันได้แก่ เขตพญาไท 174,188 คน เขตปทุมวัน 119,158 คน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย 96,257 คน เขตบางรัก 52,798 คน เขตสัมพันธวงศ์ 22,077 คน เขตพระนคร 4,273 คน และเขตธนบุรี 895 คน เขตชั้นกลางมีเขตบางกอกน้อยเพียงเขตเดียวที่มีประชากรลดลง คิดเป็นจำนวน 105,029 คน ส่วนเขตชั้นนอกมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นทุกเขต และต่อมาในปี พ.ศ. 2527 จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 5,174,682 คน คิดเป็นอัตราการเพิ่มประมาณร้อยละ 1.10

3. การย้ายถิ่นของประชากร

การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ อันได้แก่ การเกิด การตาย ส่วนหนึ่ง และเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นอีกส่วนหนึ่ง จากการศึกษาพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2517-2524 กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี ในจำนวนนี้เป็นอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติประมาณร้อยละ 2.4 แสดงให้เห็นว่าการย้ายถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มของประชากรในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก คิดเป็นอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.6 ต่อปี

การย้ายถิ่นของประชากรนี้ หมายถึงการย้ายสถานที่อยู่อาศัยจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ซึ่งรวมถึงการย้ายภายในเขตเดียวกัน การย้ายระหว่างเขตหรือการย้ายระหว่างกรุงเทพมหานครกับแหล่งอื่นๆ การย้ายถิ่นนับเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนได้อย่างดี แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การย้ายเข้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2527 กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรย้ายเข้ามาอยู่เฉลี่ยประมาณ 454,291 คนต่อปี เขตชั้นกลางมีจำนวนคนย้ายเข้ามามากที่สุดคือ 237,006 คนหรือร้อยละ 52.17 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นในจำนวน 178,479 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 และเขตชั้นนอก จำนวน 38,806 คน หรือร้อยละ 8.54 เขตที่มีการย้ายเข้ามากที่สุดคือ เขตพระโขนง คิดเป็นร้อยละ 13.17 ของทั้งกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตบางกอกน้อย เขตพญาไท ส่วนเขตที่มีการย้ายเข้าน้อยที่สุดคือ เขตหนองจอก มีเพียงร้อยละ 0.61 เท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 2.4

3.2 การย้ายออก ตั้งแต่ พ.ศ. 2517-2527 จำนวนประชากรย้ายออกจากกรุงเทพมหานคร เฉลี่ยประมาณปีละ 468,986 คน เขตที่มีคนย้ายออกมากที่สุดคือ เขตชั้นใน มีจำนวน 258,350 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลางและเขตชั้นนอก

ตารางที่ 2.4 จำนวนคนย้ายเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2517-2527

(หน่วย:คน)

ลำดับที่	เขต	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	เฉลี่ย
1	พญาไท	45,534	39,518	41,234	41,918	35,760	34,888	29,756	25,029	24,664	36,524	19,448	34,025
2	ดุสิต	28,640	22,717	24,005	31,734	34,959	30,877	33,643	69,867	38,787	28,663	27,253	33,740
3	ปทุมวัน	8,535	8,301	8,372	8,354	13,285	10,240	9,303	8,889	7,886	48,439	43,220	15,893
4	ป้อมปราบฯ	9,713	9,609	9,404	9,666	8,660	8,065	6,190	6,853	6,197	5,227	4,369	7,632
5	พระนคร	12,840	11,310	11,306	11,438	11,700	12,000	12,108	12,104	7,968	7,268	7,186	10,657
6	บางรัก	9,471	9,129	9,719	8,925	7,996	7,638	7,317	6,727	6,416	6,077	5,553	7,724
7	สัมพันธวงศ์	5,525	5,574	4,737	5,005	4,888	4,195	3,993	4,179	3,943	3,165	3,411	4,420
8	ห้วยขวาง	19,702	9,737	10,275	11,054	18,507	33,983	29,918	30,357	55,843	29,914	24,051	24,849
9	ธนบุรี	17,820	16,028	17,482	17,224	22,345	15,213	15,175	16,331	15,499	14,357	16,245	16,702
10	คลองสาน	9,952	9,372	9,390	10,348	10,441	12,552	14,685	13,517	13,239	12,828	11,712	11,640
11	บางกอกใหญ่	11,805	9,255	10,278	10,547	13,021	13,402	13,295	12,263	10,338	9,993	8,968	11,197
	เขตชั้นใน	179,537	150,550	156,202	166,213	181,562	183,053	175,383	206,116	190,780	202,455	171,416	178,479
12	ยานนาวา	34,038	31,485	29,941	29,706	33,067	34,491	35,149	33,279	31,651	35,506	31,350	32,697
13	พระโขนง	57,134	58,838	52,194	52,221	53,034	57,163	73,526	82,660	58,022	58,501	54,898	59,836
14	บางเขน	29,526	26,981	31,364	31,298	36,995	38,522	52,543	44,646	42,225	55,373	45,651	39,557
15	บางกะปิ	19,119	22,302	26,562	33,620	36,967	41,917	53,930	59,095	47,189	45,517	47,862	39,462
16	บางกอกน้อย	46,220	40,306	41,515	34,615	32,192	30,458	31,864	30,669	29,098	31,943	26,165	34,095
17	ภาษีเจริญ	15,502	14,651	14,591	14,679	18,606	19,734	20,152	20,241	18,949	25,735	16,947	18,162
18	ราชบุรีบูรณะ	11,362	10,933	12,948	13,202	13,689	12,954	14,748	13,122	12,932	14,446	14,833	13,197
	เขตชั้นกลาง	212,901	205,496	209,115	209,341	224,550	235,239	281,912	283,712	240,066	267,021	237,706	237,006
19	หนองจอก	2,921	1,134	1,128	1,448	1,730	4,074	3,613	3,573	2,876	4,160	3,695	2,759
20	มีนบุรี	1,023	1,220	1,753	1,997	3,921	4,779	5,086	5,977	6,413	5,668	5,292	3,921
21	ลาดกระบัง	1,931	1,972	1,960	2,475	3,557	4,104	4,054	4,031	4,002	6,296	4,795	3,562
22	บางขุนเทียน	16,333	12,709	15,888	12,513	18,895	19,005	18,613	19,946	22,190	21,783	21,345	18,111
23	ตลิ่งชัน	3,749	4,051	4,265	4,663	5,656	6,306	7,057	7,317	6,643	14,565	6,621	6,445
24	หนองแขม	3,155	3,104	3,130	3,142	3,812	4,305	3,983	4,859	4,271	4,960	5,372	4,008
	เขตชั้นนอก	29,112	24,190	28,124	26,238	37,571	42,573	42,406	45,703	46,395	57,432	47,120	38,806
	กรุงเทพมหานคร	421,550	380,236	393,441	401,792	443,683	460,865	499,701	535,531	477,241	526,908	456,242	454,291

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

มีจำนวนร้อยละ 39.73 และ 4.97 ตามลำดับ เขตที่มีคนย้ายออกมากที่สุดคือ เขตพญาไท มีจำนวนเฉลี่ยปีละ 76,847 คน หรือร้อยละ 16.39 ของทั้งกรุง เทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตบางกอกน้อย มีจำนวนร้อยละ 11.57 และเขตพระโขนง จำนวนร้อยละ 9.29 ส่วนเขตที่มีคนย้ายออกน้อยที่สุดคือ เขตหนองแขม มีเพียงร้อยละ 0.38 ค่ะ ปี ดังแสดงในตารางที่ 2.5

ในภาพที่ 2.4 แสดงถึงสัดส่วนเฉลี่ยของจำนวนประชากรย้าย เข้าและย้ายออกใน เขตกรุงเทพมหานคร แยกตามรายเขตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2527

สำหรับในปี พ.ศ.2526 ที่จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครลดลงอย่างมาก ถึง 349,959 คนนั้น เมื่อพิจารณาจำนวนคนย้ายถิ่นจะพบว่า มีจำนวนคนย้าย เข้า 526,908 คน ในขณะที่เดียวกัน มีคนย้ายออกถึง 964,291 คน คิด เป็นจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร ลดลงถึง 437,383 คน โดยที่เขตพญาไทมีคนย้ายออกมากที่สุดจำนวน 245,332 คน รองลงมาได้แก่ เขตปทุมวัน จำนวน 182,378 คน และเขตบางกอกน้อย 155,072 คน

สภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม

1. ผลิตภัณฑ์รวมของกรุงเทพมหานคร

ในการพิจารณาถึงโครงสร้างทาง เศรษฐกิจโดยส่วนรวมดูได้จากมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของพื้นที่นั้นๆ สำหรับกรุงเทพมหานคร⁽⁹⁾ ในปี พ.ศ. 2525 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมมูลค่าทั้งสิ้น 106,127.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.73 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมทั้งประเทศ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ แล้ว มีมูลค่าสูงกว่าทุกๆ ภาค และเมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2521-2525 จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครมีอัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 7.58 ค่ะปี สูงกว่าอัตราการขยายตัวทาง เศรษฐกิจของประเทศซึ่งมีค่าเพียงร้อยละ 5.57 ค่ะปีเท่านั้น ดังแสดงอัตราส่วนของกรุง เทพมหานคร เปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505-2525 ในภาพที่ 2.5

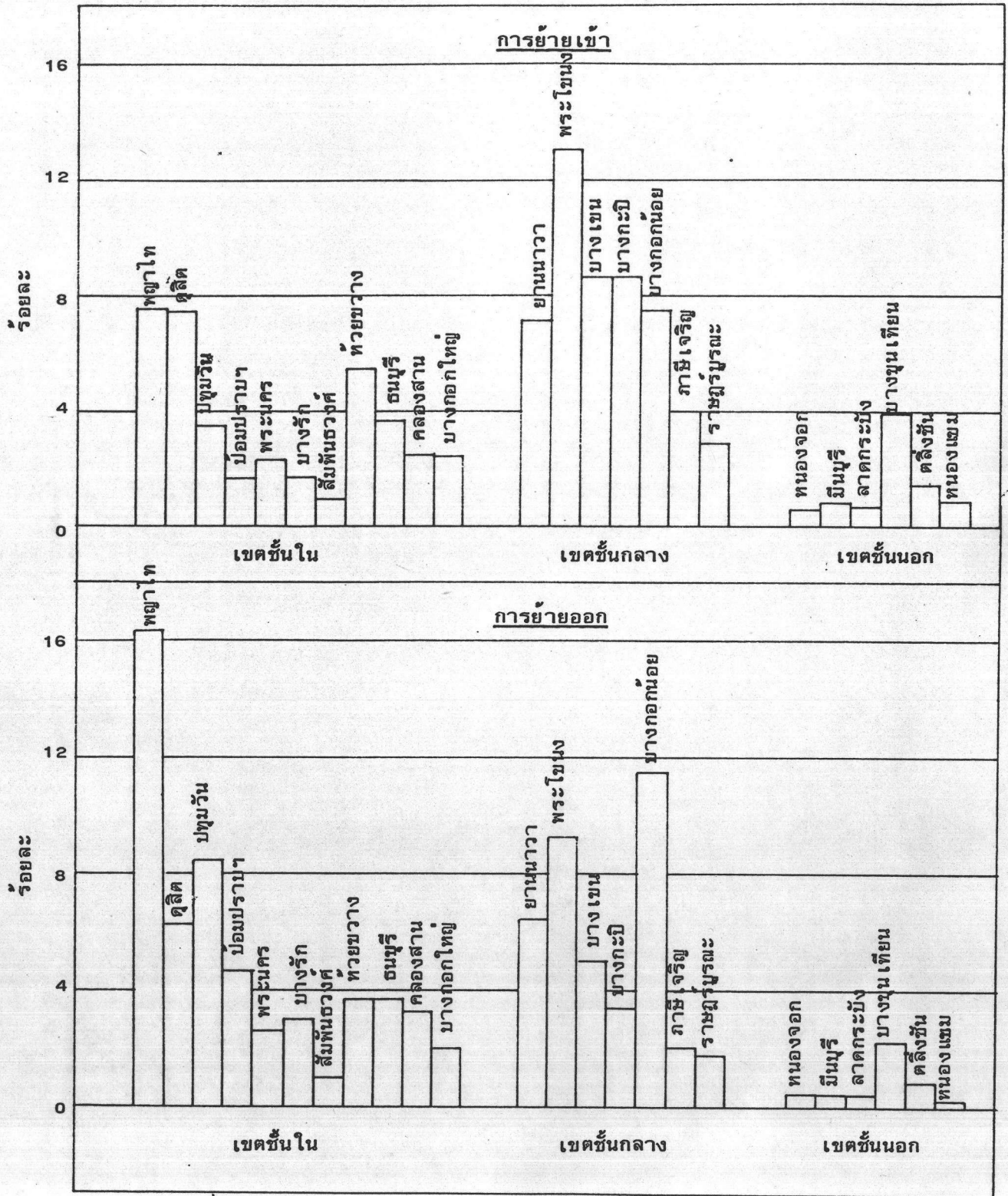
สำหรับโครงสร้าง เศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาแยกตามสาขา เศรษฐกิจแล้ว จะพบว่า สาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ สาขาอุตสาหกรรม กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2525 มีมูลค่าถึง 34,853.9 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 32.84 ของผลิตภัณฑ์รวมทั้งกรุง เทพมหานคร หรือร้อยละ 51.09 ของมูลค่าภาคอุตสาหกรรมทั้งประเทศ สาขาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ สาขาบริการ สาขาการธนาคาร ประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์ สาขาค้าปลีกค้าส่ง และสาขาการคมนาคมขนส่ง ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 14.97, 14.67, 11.74 และ 9.90 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งกรุง เทพมหานครตามลำดับ

ตารางที่ 2.5 จำนวนคนย้ายออกในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2517-2527

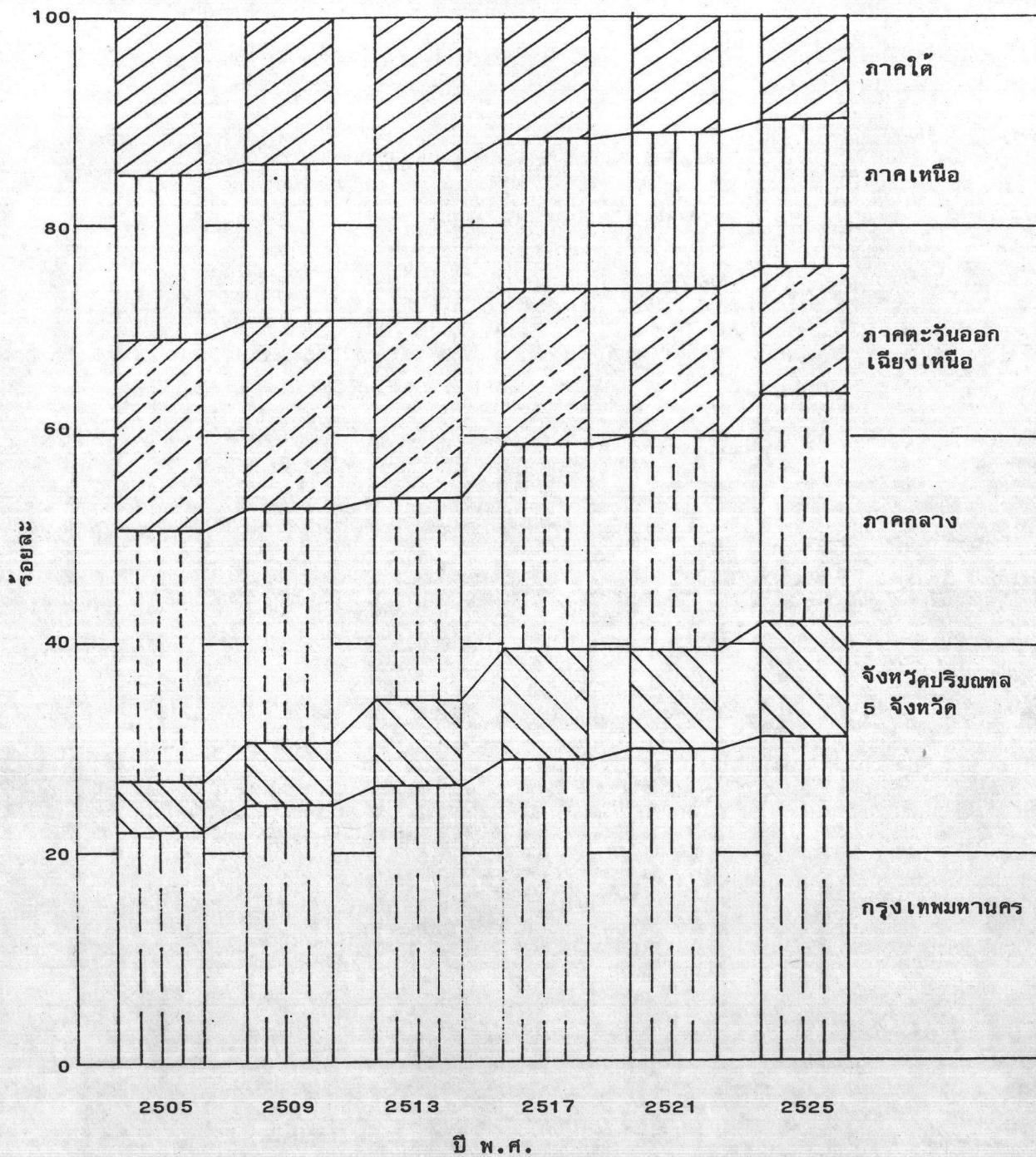
(หน่วย:คน)

ลำดับที่	เขต	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	เฉลี่ย
1	พญาไท	54,947	58,294	54,087	56,420	119,825	53,879	52,988	54,697	57,508	245,332	37,342	76,847
2	ดุสิต	34,089	27,864	26,322	30,088	30,819	26,201	27,369	31,074	29,148	32,269	26,009	29,205
3	ปทุมวัน	20,709	16,658	18,557	22,773	28,681	29,913	24,900	27,402	24,510	182,378	28,881	38,669
4	บึงกุ่ม	26,093	24,802	26,240	26,729	22,922	21,319	19,986	18,721	17,824	17,043	16,858	21,685
5	พระนคร	14,609	13,569	11,437	10,325	12,978	13,542	13,468	12,941	11,918	11,140	9,393	12,302
6	บางรัก	11,159	9,168	9,793	9,703	8,855	9,483	8,917	7,858	7,550	63,998	12,350	14,439
7	สัมพันธวงศ์	6,667	5,562	3,649	5,651	5,846	5,464	4,821	4,562	4,724	4,906	3,903	5,069
8	ห้วยขวาง	12,302	4,148	6,683	7,792	13,972	26,210	23,818	23,740	32,993	23,240	20,293	17,745
9	ธนบุรี	18,130	15,438	15,910	16,023	21,582	14,329	14,467	15,341	19,356	20,510	22,463	17,595
10	คลองสาน	9,857	10,091	10,810	13,973	15,010	17,992	19,532	18,559	17,983	17,532	17,130	15,315
11	บางกอกใหญ่	8,655	7,682	8,571	8,763	10,518	11,673	11,788	10,402	9,344	8,958	7,919	9,479
	เขตชั้นใน	217,217	193,276	192,059	208,240	291,008	230,005	222,054	225,297	232,858	627,306	202,541	258,350
12	ยานนาวา	29,734	27,055	27,330	27,929	32,338	32,795	32,086	32,524	30,019	31,016	29,545	30,216
13	พระโขนง	43,327	36,862	38,625	40,178	42,298	42,103	52,854	61,715	44,947	36,958	39,585	43,586
14	บางเขน	19,531	12,391	16,166	18,577	22,186	28,139	30,394	27,791	26,092	33,299	25,210	23,616
15	บางกะปิ	6,216	6,664	9,030	11,040	12,338	15,265	17,087	23,236	24,162	25,706	27,391	16,194
16	บางกอกน้อย	31,686	31,335	43,672	49,113	49,830	50,241	50,196	48,377	45,623	155,072	41,946	54,281
17	ภาษีเจริญ	10,906	6,966	6,077	5,922	13,499	11,287	11,110	10,717	11,903	14,158	12,820	10,488
18	ราษฎร์บูรณะ	7,569	7,137	7,728	8,086	8,188	8,458	9,279	8,598	8,170	9,090	10,709	8,456
	เขตชั้นกลาง	148,969	128,410	148,628	160,845	180,677	188,288	203,006	212,958	190,916	305,299	187,206	186,837
19	หนองจอก	2,072	1,241	1,120	1,492	1,580	3,962	3,027	3,112	2,355	3,376	3,116	2,405
20	มีนบุรี	1,029	921	1,685	1,305	2,806	2,777	2,778	3,385	3,910	2,979	2,677	2,386
21	ลาดกระบัง	1,595	1,371	1,177	1,242	2,167	2,605	2,724	2,899	2,996	3,042	3,305	2,284
22	บางขุนเทียน	8,142	7,410	8,095	8,401	12,314	13,762	12,850	13,402	12,681	12,242	12,623	11,084
23	คลองสาน	2,650	3,066	2,071	1,997	3,163	3,889	4,481	4,799	4,096	8,025	4,064	3,846
24	หนองแขม	1,529	1,507	1,648	1,540	1,646	2,052	1,778	2,017	1,850	2,022	2,149	1,794
	เขตชั้นนอก	17,017	15,516	15,796	15,977	23,676	29,047	27,638	29,614	27,888	31,686	27,934	23,799
	กรุงเทพมหานคร	383,193	337,202	356,483	385,062	495,361	447,340	452,698	467,869	451,662	964,291	417,681	468,986

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ภาพที่ 2.4 สัดส่วนเฉลี่ยของการย้ายเข้าและย้ายออกของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.5 อัตราส่วนของผลิตภัณฑ์ของกรุงเทพมหานครและภาคอื่น ๆ

ที่มา : กองบัญชาประชาชนติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ จังหวัดปริมณฑล 5 จังหวัด ได้แก่ สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม ปทุมธานี และนนทบุรี

ดังแสดงในภาพที่ 2.6 จึงพอจะกล่าวได้ว่ากรุงเทพมหานครมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อภาวะ เศรษฐกิจของประเทศ

2. รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล

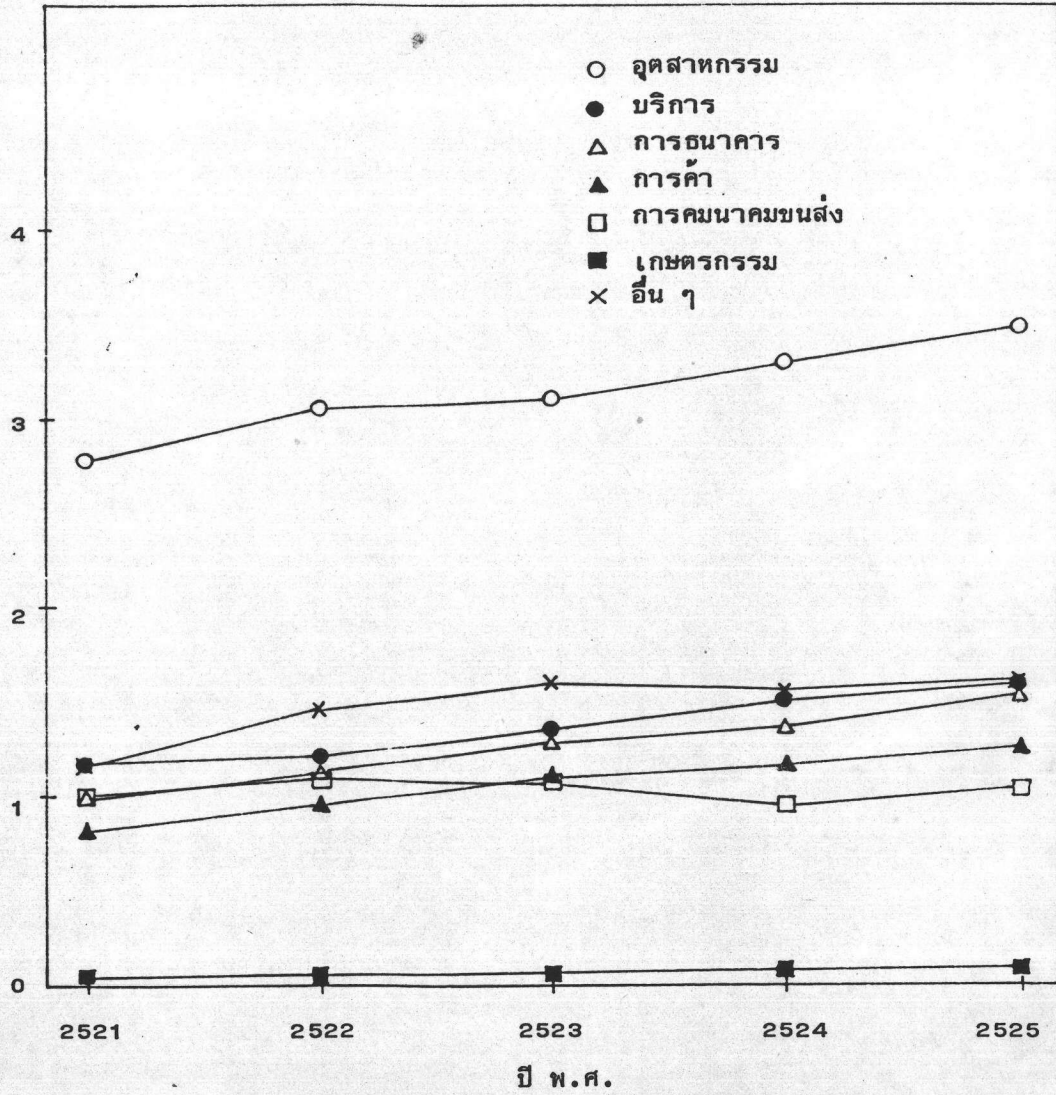
รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลนี้เป็นดัชนีทาง เศรษฐกิจที่สำคัญตัวหนึ่ง ที่สามารถใช้เป็นตัววัดลำดับความเจริญ หรือการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ได้ หรืออาจจะใช้เป็นตัวเปรียบเทียบเพื่อหาลำดับความสำคัญทาง เศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่อย่างหายาๆ ได้ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลนี้ หมายถึงมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของพื้นที่นั้นๆ เฉลี่ยด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่นั้นๆ เป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อบุคคลต่อปี (บาท/ปี)

ระดับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2525 เปรียบเทียบกับของทั้งประเทศ แสดงไว้ในภาพที่ 2.7 จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของกรุงเทพมหานครในช่วง เวลาดังกล่าวมีค่าเพิ่มสูงขึ้นจาก 16,567 บาท/ปี เป็น 19,156 บาท/ปี

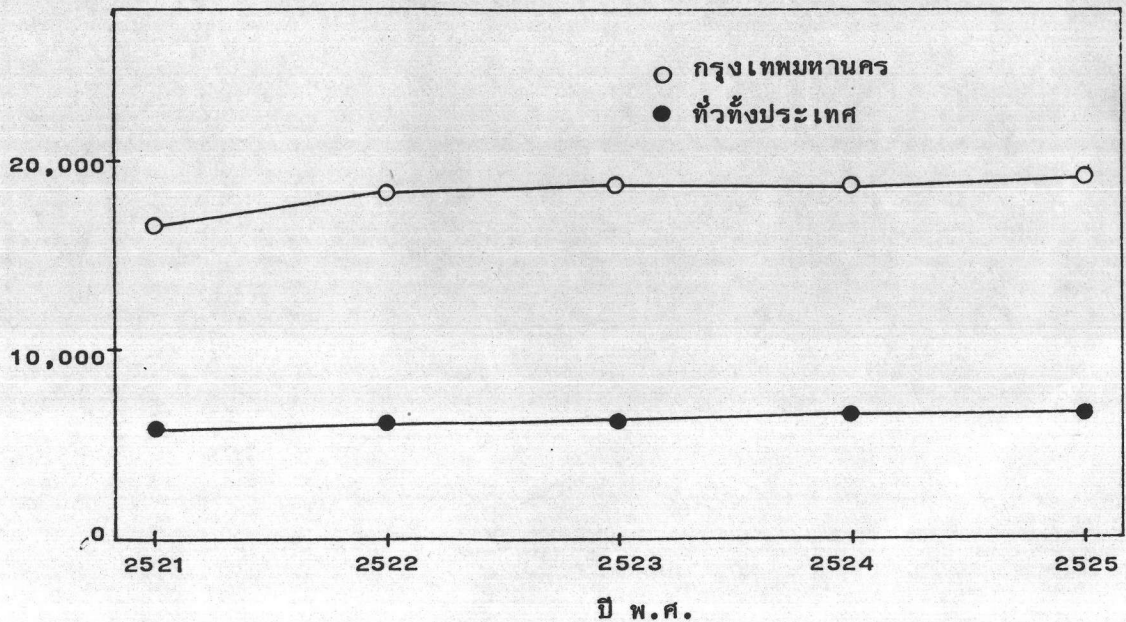
ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมีค่าสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของทั้งประเทศประมาณ 2.9 เท่า ความแตกต่างนี้เป็นผลเนื่องมาจากความไม่สมดุลย์ในการกระจายความ เจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ ซึ่งกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทุกชนิด จึงทำให้กลายเป็น เมืองที่มีขนาดใหญ่ มาก มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มาก ก่อให้เกิดผลผลิตมากขึ้นตามมา

3. บ้านอยู่อาศัย

ในปี พ.ศ. 2516 กรุงเทพมหานครมีจำนวนบ้าน 561,484 หลัง แล้วเพิ่มขึ้นเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2527 มีจำนวนมากเป็น 911,463 หลัง คิดเป็นอัตราเพิ่มประมาณ ร้อยละ 4.65 ต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 2.6 จะเห็นได้ว่า เขตชั้นในในช่วงปี พ.ศ. 2516-2525 มีจำนวนบ้านเพิ่มขึ้นตลอดจากจำนวน 280,707 หลัง เป็น 341,002 หลัง หรือเพิ่มขึ้นด้วยอัตราร้อยละ 2.19 ต่อปี แต่มาลดลงในปี พ.ศ. 2526 คิดเป็นร้อยละ 5.42 ในขณะเดียวกันเขตชั้นกลาง ซึ่งมีจำนวนบ้านในปี พ.ศ. 2516 จำนวน 234,354 หลัง มีจำนวนบ้านเพิ่มขึ้นตลอดจนถึงปี พ.ศ. 2527 ด้วยอัตราการเพิ่มที่สูงกว่าเขตชั้นใน คือร้อยละ 6.92 ต่อปี และมีจำนวนบ้านในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 487,582 หลัง ซึ่งมากกว่าเขตชั้นในซึ่งมีเพียง 325,006 หลัง ส่วนเขตชั้นนอกมีอัตราการเพิ่มจำนวนบ้านในช่วงปี พ.ศ. 2516-2527 สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.13 ต่อปี กล่าวคือเพิ่มจากจำนวน 46,423 หลัง ในปี พ.ศ. 2516 เป็น 98,875 หลัง ในปี พ.ศ. 2527 จะสังเกตเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2516-2519 เขตชั้นในมีจำนวนบ้านมากกว่าเขตชั้นกลาง แต่หลังจากปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นไป กล่าวคือตั้งแต่

ภาพที่ 2.6 กราฟแสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์แต่ละสาขาของกรุงเทพมหานคร
ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาพที่ 2.7 กราฟเปรียบเทียบระดับรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของกรุงเทพมหานครและ
ทั่วทั้งประเทศ
ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2.6 จำนวนบ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2516-2527

(หน่วย: หลัง)

ลำดับที่	เขต	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	51,909	53,705	55,676	57,798	59,317	51,271	54,336	55,484	55,977	56,594	39,860	40,871
2	ดุสิต	41,667	43,503	44,628	45,954	46,403	47,016	48,055	48,758	49,365	50,374	51,323	52,883
3	ปทุมวัน	25,048	25,185	25,233	25,211	25,498	25,487	25,720	25,861	25,972	26,400	25,529	26,031
4	ป้อมปราบฯ	15,372	15,349	15,228	15,212	15,472	15,573	16,008	18,911	19,013	16,341	16,387	16,744
5	พระนคร	21,037	21,186	21,334	21,496	21,638	21,988	22,049	22,241	22,338	22,407	22,469	22,438
6	บางรัก	21,430	21,714	22,132	22,375	22,716	22,877	23,226	23,500	23,535	23,622	23,610	24,170
7	สัมพันธวงศ์	15,705	16,003	16,036	16,072	16,070	21,357	21,484	23,563	23,546	23,521	14,489	14,475
8	ห้วยขวาง	11,071	10,987	12,288	13,186	15,635	31,263	34,001	34,866	36,546	37,807	39,169	41,364
9	ธนบุรี	34,723	35,176	36,128	37,059	37,809	36,579	37,384	38,013	38,705	38,836	39,187	39,762
10	คลองสาน	27,492	26,609	26,869	27,080	27,514	23,097	24,097	24,267	24,724	25,082	30,198	25,780
11	บางกอกใหญ่	15,253	15,465	15,664	16,007	16,954	17,942	18,701	19,283	19,669	20,018	20,291	20,488
	เขตชั้นใน	280,707	284,882	291,216	297,450	305,026	314,450	325,061	334,747	339,390	341,002	322,512	325,006
12	ยานนาวา	46,164	48,873	53,416	53,900	56,197	59,534	62,223	64,582	65,371	66,153	67,132	68,289
13	พระโขนง	63,598	67,444	71,430	75,365	83,494	89,046	99,581	108,513	113,199	116,162	121,828	126,194
14	บางเขน	37,181	39,194	41,356	45,319	50,972	55,008	60,615	66,291	71,083	76,196	79,011	81,973
15	บางกะปิ	20,660	24,611	28,249	32,444	45,889	47,526	56,906	66,412	71,962	76,322	80,868	88,262
16	บางกอกน้อย	35,565	37,190	38,670	40,591	42,481	46,164	48,588	50,347	51,571	53,154	54,466	56,618
17	ภาษีเจริญ	19,760	25,511	26,704	28,182	29,831	31,192	32,770	34,724	36,116	37,365	40,226	41,493
18	ราษฎร์บูรณะ	11,426	12,403	13,413	14,559	16,195	17,536	18,684	20,461	21,596	22,489	23,542	24,753
	เขตชั้นกลาง	234,354	255,226	273,238	290,360	325,059	346,006	379,367	411,330	430,898	447,841	467,073	487,582
19	หนองจอก	5,911	6,065	6,244	6,330	6,436	6,477	6,765	6,908	7,064	7,462	7,056	7,241
20	มีนบุรี	5,271	5,381	5,543	5,762	5,963	7,422	7,779	8,192	8,863	9,878	10,339	10,914
21	ลาดกระบัง	4,808	5,073	5,200	5,415	5,776	6,194	6,572	6,972	6,267	6,685	7,842	11,227
22	บางขุนเทียน	18,155	19,281	20,218	25,382	27,041	28,221	30,776	32,920	37,418	40,524	42,833	44,502
23	คลองตัน	7,598	8,323	9,080	9,714	10,288	10,690	11,380	12,183	12,872	13,425	13,850	14,492
24	หนองแขม	4,680	5,022	5,304	5,600	5,961	6,458	6,898	8,047	8,518	9,002	9,474	10,499
	เขตชั้นนอก	46,423	49,145	51,589	58,203	61,465	65,462	70,170	75,222	81,002	86,976	91,394	98,875
	กรุงเทพมหานคร	561,484	589,253	616,043	646,013	691,550	725,918	774,598	821,299	851,290	875,819	880,979	911,463

ที่มา: กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2520 ถึงปัจจุบัน เขตชั้นกลางมีจำนวนบ้านมากกว่า เขตชั้นในตลอดทุกปี แสดงให้เห็นว่า ประชาชนเริ่มมานิยมพักอาศัยใน เขตชั้นกลางมากกว่า เขตชั้นใน

4. อุตสาหกรรม

ในปี พ.ศ. 2526 กรุงเทพมหานครมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมจำนวนทั้งสิ้น 22,298 แห่ง โดยเป็นอุตสาหกรรมการผลิต 17,967 แห่ง และอุตสาหกรรมบริการ 4,331 แห่ง กระจายตัวอยู่ในเขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก ตามตารางที่ 2.7 และในภาพที่ 2.8 จะพบว่า

- เขตชั้นใน เป็นเขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรมรวมตัวกันอยู่มากที่สุดคือ มีจำนวน 11,299 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 50.67 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งกรุงเทพมหานคร เขตที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุดคือ เขตธนบุรี มีจำนวน 2,100 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 9.42 ของทั้งกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตดุสิต เขตบ่อนปราบศัตรูพืช เขตพญาไท และเขตบางรัก ตามลำดับ

- เขตชั้นกลาง มีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมรวม 9,140 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 41.00 ของทั้งกรุงเทพมหานคร โดยมีอยู่ในเขตพระโขนงและเขตยานนาวามากที่สุด เป็นจำนวน 2,106 แห่ง และ 2,086 แห่ง รองลงมาได้แก่ เขตภาษีเจริญ และเขตบางกอกน้อย ตามลำดับ

- เขตชั้นนอก เป็นเขตที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่เบาบางคือ มีจำนวนเพียง 1,859 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 8.33 เท่านั้น เขตที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุดคือ เขตบางขุนเทียน มี 1,026 แห่ง

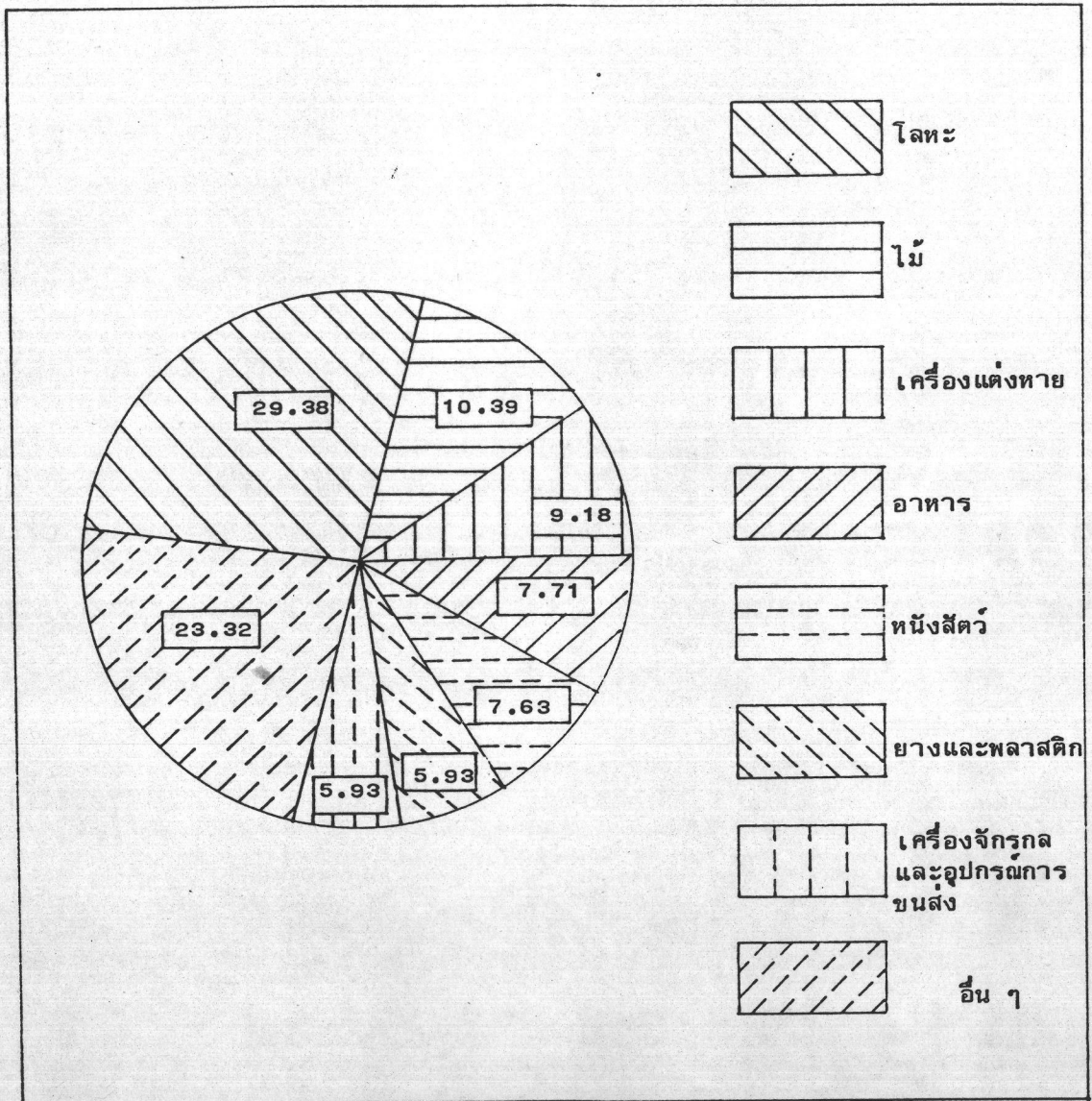
ประเภทของอุตสาหกรรมการผลิตที่มีมากที่สุดในกรุงเทพมหานครคือ โรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ มีจำนวนทั้งสิ้น 5,279 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.38 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดทั่วกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ คิดเป็นร้อยละ 10.93 และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 9.18 ดังแสดงสัดส่วนไว้ในภาพที่ 2.9

เมื่อพิจารณาถึงการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา แสดงได้ในตารางที่ 2.8 และภาพที่ 2.10 ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2526
(หน่วย: แห่ง)

ลำดับที่	เขต	ประเภทอุตสาหกรรม				รวม	
		อุตสาหกรรมการผลิต	ร้อยละ	อุตสาหกรรมบริการ	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	พญาไท	698	3.88	320	7.39	1,018	4.57
2	ดุสิต	986	5.49	328	7.57	1,314	4.89
3	ปทุมวัน	650	3.62	236	5.45	886	3.97
4	ป้อมปราบฯ	905	5.04	263	6.07	1,168	5.24
5	พระนคร	470	2.62	286	6.60	756	3.39
6	บางรัก	737	4.10	266	6.14	1,003	4.50
7	สัมพันธวงศ์	606	3.37	101	2.33	707	3.17
8	ห้วยขวาง	499	2.78	135	3.12	634	2.84
9	ธนบุรี	1,777	9.89	323	7.46	2,100	9.42
10	คลองสาน	803	4.47	184	4.25	987	4.43
11	บางกอกใหญ่	603	3.36	123	2.84	726	3.26
	เขตนครใน	8,734	48.62	2,565	59.22	11,299	50.68
12	ยานนาวา	1,810	10.07	276	6.37	2,086	9.35
13	พระโขนง	1,713	9.53	393	9.07	2,106	9.44
14	บางเขน	685	3.81	245	5.66	930	4.17
15	บางกะปิ	320	1.78	125	2.89	445	2.00
16	บางกอกน้อย	829	4.61	239	5.52	1,068	4.79
17	ภาษีเจริญ	1,385	7.71	244	5.63	1,629	7.30
18	ราชบุรีพระ	816	4.54	60	1.39	876	3.93
	เขตนครกลาง	7,558	42.05	1,582	36.53	9,140	40.98
19	หนองจอก	68	0.38	15	0.23	82	0.37
20	มีนบุรี	168	0.94	26	0.60	194	0.87
21	ลาดกระบัง	84	0.47	18	0.42	102	0.46
22	บางขุนเทียน	947	5.27	79	1.82	1,026	4.60
23	คลองชัน	171	0.95	15	0.35	186	0.83
24	หนองแขม	237	1.32	32	0.74	269	1.21
	เขตนครนอก	1,675	9.33	184	4.25	1,859	8.34
	กรุงเทพมหานคร	17,967	100.00	4,331	100.00	22,298	100.00

ที่มา : งานอนามัยเขต 24 เขต กรุงเทพมหานคร (ตุลาคม 2526)

ภาพที่ 2.9 โครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.8 อัตราการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2515-2526

ลำดับที่	เขตกรุงเทพมหานคร	อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี
1	พญาไท	9.17
2	ดุสิต	9.12
3	ปทุมวัน	6.12
4	ป้อมปราบฯ	4.18
5	พระนคร	5.66
6	บางรัก	6.77
7	สัมพันธวงศ์	3.79
8	ห้วยขวาง	38.79
9	ธนบุรี	8.71
10	คลองสาน	8.10
11	บางกอกใหญ่	10.60
	เขตชั้นใน	7.58
12	ยานนาวา	11.97
13	พระโขนง	12.81
14	บางเขน	13.05
15	บางกะปิ	16.21
16	บางกอกน้อย	11.22
17	ภาษีเจริญ	16.21
18	ราษฎร์บูรณะ	10.37
	เขตชั้นกลาง	12.66
19	หนองจอก	10.68
20	มีนบุรี	13.23
21	ลาดกระบัง	9.96
22	บางขุนเทียน	15.47
23	ตลิ่งชัน	13.23
24	หนองแขม	16.86
	เขตชั้นนอก	15.11
	กรุงเทพมหานคร	10.42

ที่มา : คำนวณจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกองควบคุมโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม

- กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวสูงที่สุด คือตั้งแต่ร้อยละ 15 ค่อยขึ้นไป ได้แก่ เขตห้วยขวาง เขตบางกะปิ เขตภาษีเจริญ เขตบางขุนเทียน และเขตหนองแขม
- กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11-14.9 ค่อย ได้แก่ เขตบางเขน เขตยานนาวา เขตพระโขนง เขตมีนบุรี เขตบางกอกน้อย และเขตคลองจั่น
- กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7-10.9 ค่อย ได้แก่ เขตคูสิต เขตพญาไท เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่ เขตราชบุรณะ เขตหนองจอก และเขตลาดกระบัง
- กลุ่มที่มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างต่ำ คือประมาณร้อยละ 3-6.9 ค่อย ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ และเขตบางรัก

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เขตที่มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่เป็นเขตในพื้นที่เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก ส่วนเขตที่มีอัตราการขยายตัวค่อนข้างต่ำ เป็นเขตในพื้นที่เขตชั้นใน แสดงให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2515-2526 นี้มีแนวโน้มกระจายออกจากเขตชั้นในไปสู่เขตรอบนอกมากขึ้น

5. การจ้างงาน⁽⁹⁾ กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งงานที่สำคัญและใหญ่ที่สุดของประเทศ ในปี พ.ศ. 2503 กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากร 2,136,435 คน เป็นประชากรวัยแรงงานคืออายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 1,437,797 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30 ของประชากรรวม จากจำนวนประชากรวัยแรงงานทั้งหมดนี้ เป็นผู้ที่มีงานทำจำนวน 811,414 คน หรือร้อยละ 37.98 ของประชากรรวม มีผู้ที่ว่างงานจำนวน 22,472 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ประชากรรวมของกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นเป็น 3,516,829 คน เป็นประชากรวัยแรงงาน 2,212,813 คน เป็นร้อยละ 62.92 ของประชากรรวม ในจำนวนประชากรวัยแรงงานนี้ เป็นผู้มีงานทำจำนวน 1,139,065 คน หรือร้อยละ 32.39 ของประชากรรวม มีผู้ที่ว่างงานจำนวน 88,731 คน ครั้นถึงปี พ.ศ. 2523 ประชากรรวมของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอีกเป็น 5,153,902 คน เป็นประชากรวัยแรงงาน 3,737,908 คน เป็นร้อยละ 72.52 ของประชากรรวม จากจำนวนประชากรรวมทั้งหมดนี้ เป็นผู้มีงานทำ 2,013,999 คน หรือร้อยละ 39.08 และเป็นผู้ที่ว่างงานจำนวน 167,180 คน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเป็น 5,018,327 คน มีจำนวนการจ้างงานทั้งหมด 2,171,060 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.26 แรงงานเหล่านี้กระจายตัวกันอยู่ในเขตต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 2.9 ถ้าเปรียบเทียบเฉพาะจำนวนการจ้างงานแล้ว เขตที่มีการจ้างงานสูงที่สุดคือ เขตบางรัก ซึ่งเป็นเขตชั้นในใจกลาง

ตารางที่ 2.9 การกระจายตัวของการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2526

ลำดับที่	เขต	การทำงาน		ร้อยละ*
		จำนวน		
1	พญาไท	165,218		7.61
2	ดุสิต	77,073		3.55
3	บุขมวัน	153,928		7.09
4	ป้อมปราบฯ	177,159		8.16
5	พระนคร	220,402		10.29
6	บางรัก	256,185		11.80
7	สัมพันธวงศ์	123,750		5.70
8	ห้วยขวาง	59,487		2.74
9	ธนบุรี	49,934		2.30
10	คลองสาน	37,125		1.71
11	บางกอกใหญ่	21,059		0.97
	เขตนครใน	1,344,320		61.92
12	ยานนาวา	122,231		5.63
13	พระโขนง	218,626		10.07
14	บางเขน	120,060		5.53
15	บางกะปิ	66,217		3.05
16	บางกอกน้อย	51,671		2.38
17	ภาษีเจริญ	59,487		2.74
18	ราษฎร์บูรณะ	57,967		2.67
	เขตนครกลาง	696,259		32.07
19	หนองจอก	18,454		0.85
20	มีนบุรี	16,283		0.75
21	ลาดกระบัง	18,671		0.86
22	บางขุนเทียน	54,494		2.51
23	ตลิ่งชัน	8,250		0.38
24	หนองแขม	14,329		0.66
	เขตนครนอก	130,481		6.01
	กรุงเทพมหานคร	2,171,060		100.00

* เป็นสัดส่วนที่ได้มาจาก Feasibility Study on The Second Stage Expressway System in The Greater Bangkok.

เมือง เป็นที่ตั้งของแหล่งงานต่างๆ มากมาย มีจำนวนการจ้างงานถึง 256,185 คน หรือร้อยละ 11.80 ของจำนวนการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตพระนคร และเขตพระโขนง ซึ่งอยู่ในเขตชั้นใน และเขตชั้นกลาง มีจำนวนการจ้างงานประมาณ 220,402 คน และ 218,626 คน คิดเป็นร้อยละ 10.29 และร้อยละ 10.07 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจำนวนการจ้างงานของแต่ละ เขตแล้ว พอจะแบ่งลำดับความมากน้อยของการจ้างงาน ออกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 มีจำนวนการจ้างงานเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ร้อยละ 10 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานครขึ้นไป ซึ่งได้แก่ เขตบางรัก เขตพระนคร และเขตพระโขนง
- กลุ่มที่ 2 มีจำนวนการจ้างงานประมาณร้อยละ 7-8 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตบึงกุ่ม เขตจตุจักร เขตปทุมวัน และเขตพญาไท
- กลุ่มที่ 3 มีจำนวนการจ้างงานประมาณร้อยละ 5-6 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตสัมพันธวงศ์ เขตยานนาวา และเขตบางเขน
- กลุ่มที่ 4 มีจำนวนการจ้างงานค่อนข้างน้อย ประมาณร้อยละ 2-4 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 8 เขต ได้แก่ เขตคูสิต เขตบางกะปิ เขตห้วยขวาง เขตภาษีเจริญ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางขุนเทียน เขตบางกอกน้อย และเขตธนบุรี
- กลุ่มที่ 5 มีจำนวนการจ้างงานน้อยที่สุด ส่วนใหญ่จะต่ำกว่าร้อยละ 1 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร ยกเว้นเขตคลองสานที่มีการจ้างงานประมาณร้อยละ 1.71 นอกนั้น ได้แก่ เขตบางกอกใหญ่ เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง เขตหนองแขม และเขตคลองสาน ซึ่งเป็นเขตที่มีการจ้างงานน้อยที่สุด

จากข้อมูลดังกล่าวจะพบว่า จำนวนการจ้างงานในเขตชั้นในหรือศูนย์กลางเมือง มีจำนวนมากที่สุดถึง 1,344,320 คน หรือร้อยละ 61.92 ของการจ้างงานทั้งกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง มีจำนวนการจ้างงาน 696,259 คน คิดเป็นร้อยละ 32.07 ส่วนเขตชั้นนอกมีการจ้างงานเบาบางมากเพียง 130,481 คน หรือประมาณร้อยละ 6.01 เท่านั้น ดังแสดงการกระจายตัวของการจ้างงานในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานครในภาพที่ 2.11

6. การศึกษา

เนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับสูงส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มอยู่ในกรุงเทพมหานคร จากสถิติจำนวนสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2526 ในตารางที่ 2.10 และ 2.11 ⁽¹⁰⁾ จะพบว่า กรุงเทพมหานครมีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 1,608 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,244,721 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.11 ของจำนวนนักเรียนทั้งประเทศในจำนวนนี้เป็นนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาประมาณร้อยละ 7.12 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.12 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 36.92 และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 11.84 โดยมีการกระจายตัวตามเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในภาพที่ 2.12 และ 2.13 ดังนี้

-เขตชั้นใน มีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 597 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.13 ของสถานศึกษาทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักเรียน 526,779 คน หรือประมาณร้อยละ 42.32 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด นักเรียนส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา มีร้อยละ 40.33 ซึ่งจำนวนสถานศึกษาและนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ใน เขตดุสิต

-เขตชั้นกลาง มีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 773 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.07 มีนักเรียนจำนวน 602,335 คน หรือร้อยละ 38.39 โดยมีนักเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุดถึงร้อยละ 47.04 รองลงมาได้แก่มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และระดับก่อนประถมศึกษา ตามลำดับ เขตพระโขนง เป็น เขตที่มีจำนวนสถานศึกษาและนักเรียนมากที่สุด

-เขตชั้นนอก มีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 238 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.80 ซึ่งมีน้อยที่สุด มีจำนวนนักเรียน 115,607 คน หรือเพียงร้อยละ 9.29 โดยมีนักเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด คือประมาณร้อยละ 56.66 รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษา และระดับก่อนประถมศึกษาตามลำดับ เขตที่มีสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนมากที่สุดคือ เขตบางขุนเทียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีการกระจายอยู่ทั่วทุกเขตในกรุงเทพมหานคร ยกเว้นในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในเขตบางรัก เขตคลองสาน เขตหนองจอก และเขตบางขุนเทียน ไม่มีการศึกษาในระดับนี้

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแล้ว สามารถพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2526 ได้ ดังแสดงในตารางที่ 2.12 กล่าวคือ จำนวนนักเรียนในช่วงเวลาดังกล่าวโดยเฉลี่ยแล้วจะมีจำนวนประมาณ 220,810 คน โดยอยู่ในเขตชั้นกลางมากที่สุดประมาณร้อยละ 49.58 รองลงมาได้แก่

ตารางที่ 2.10 การกระจายตัวของสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2526

ลำดับที่	เขต	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
1	พญาไท	32	27	29	11	99
2	ดุสิต	29	45	41	15	130
3	ปทุมวัน	5	19	9	6	39
4	ป้อมปราบฯ	4	12	10	1	27
5	พระนคร	5	28	17	6	56
6	บางรัก	6	14	18	-	38
7	สัมพันธวงศ์	1	6	3	1	11
8	ห้วยขวาง	13	12	17	1	43
9	ธนบุรี	17	38	14	2	71
10	คลองสาน	16	19	8	-	43
11	บางกอกใหญ่	11	16	7	6	40
	เขตชั้นใน	139	236	173	49	597
12	ยานนาวา	35	29	32	2	98
13	พระโขนง	68	79	44	9	200
14	บางเขน	44	48	37	11	140
15	บางกะปิ	59	48	12	5	124
16	บางกอกน้อย	26	44	28	4	102
17	ภาษีเจริญ	12	44	14	3	73
18	ราษฎร์บูรณะ	8	18	8	2	36
	เขตชั้นกลาง	252	310	175	36	773
19	หนองจอก	1	39	4	-	44
20	มีนบุรี	3	35	3	1	42
21	ลาดกระบัง	1	21	4	2	28
22	บางขุนเทียน	7	44	12	-	63
23	ตลิ่งชัน	2	28	8	1	39
24	หนองแขม	4	14	3	1	22
	เขตชั้นนอก	18	181	34	5	238
	กรุงเทพมหานคร	409	727	382	90	1,608

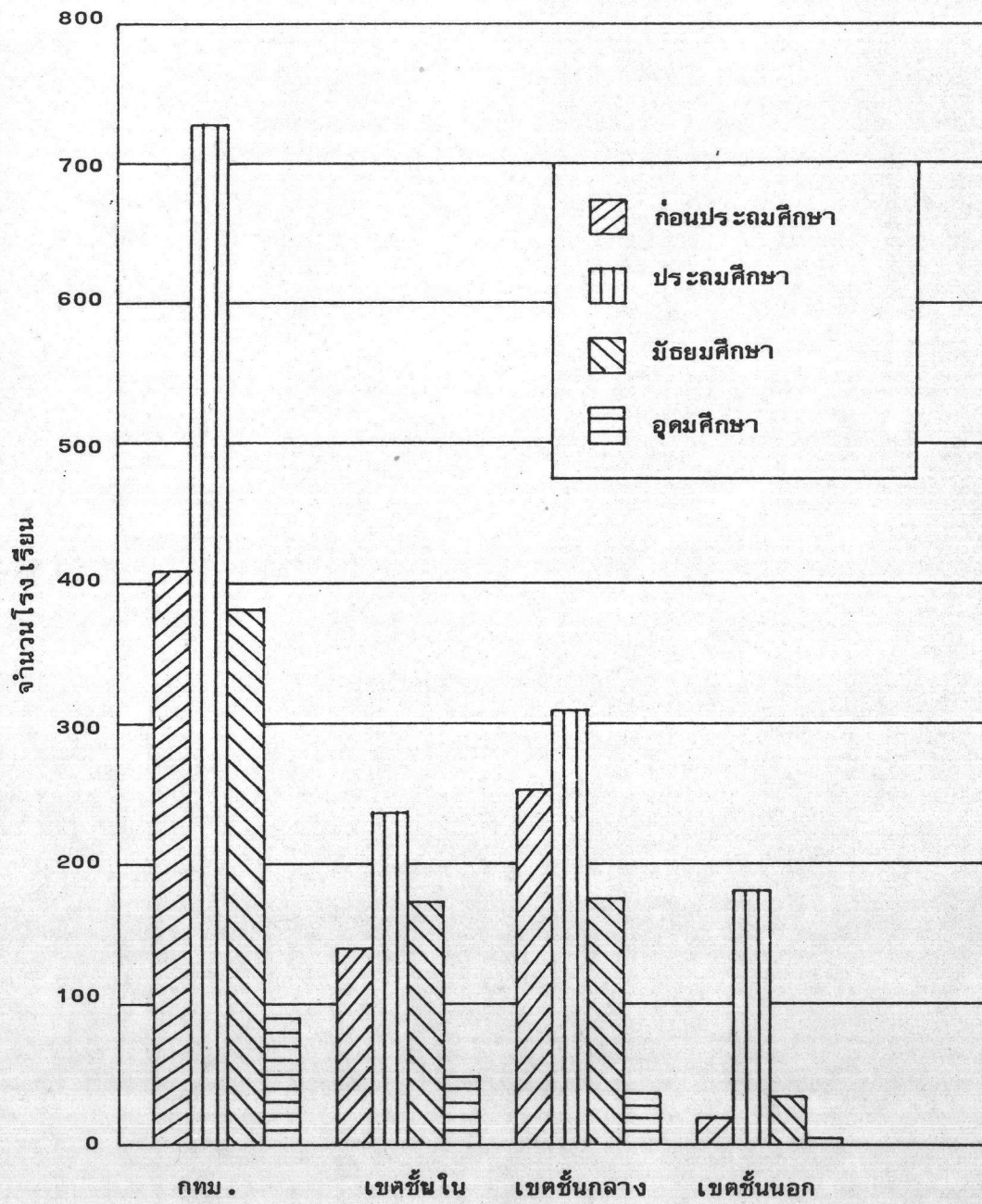
ที่มา : กรมแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักการศึกษา ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ : ไม่รวมโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษและโรงเรียนสาธิตต่าง กรมอาชีวศึกษา

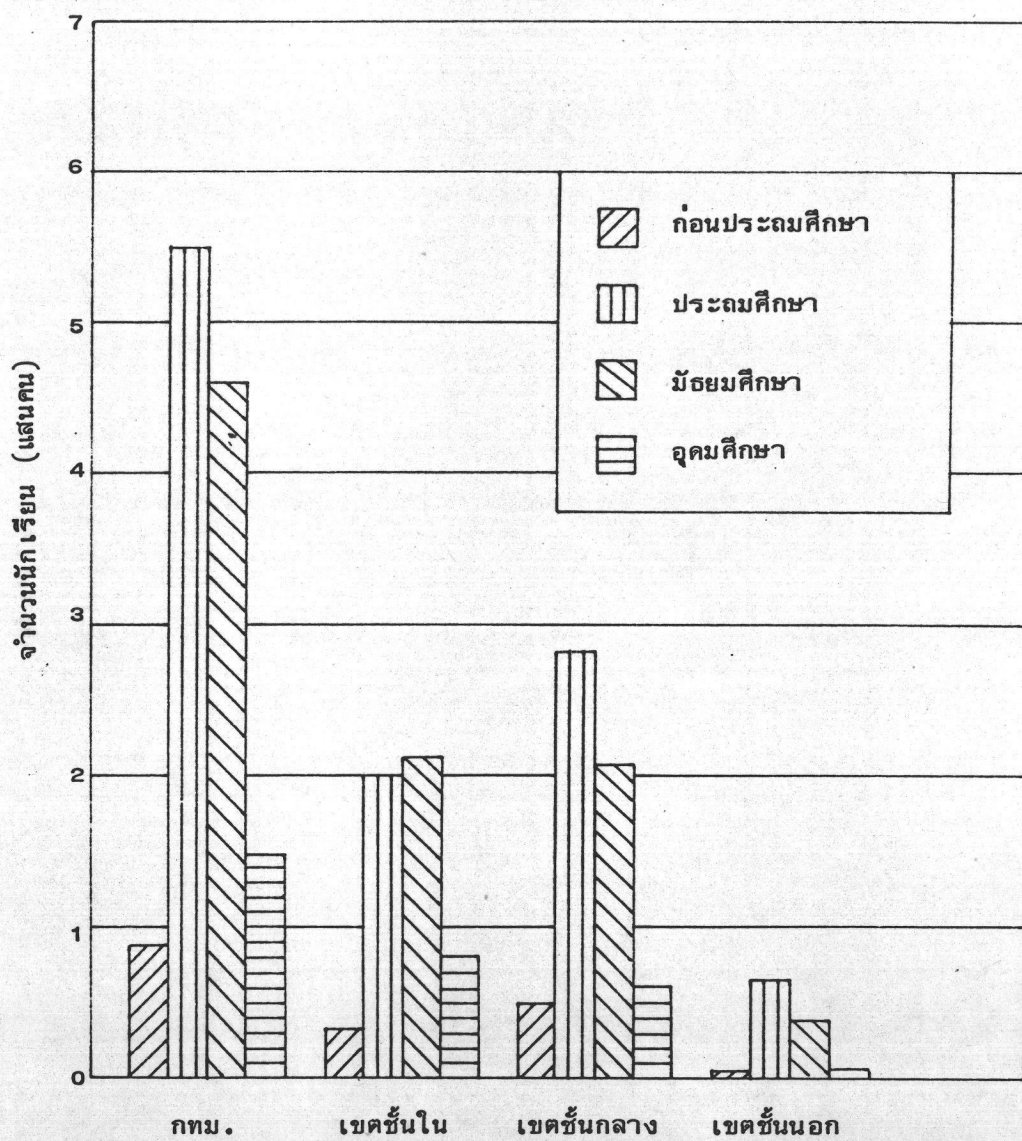
ตารางที่ 2.11 การกระจายตัวของจำนวนนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2526

ลำดับที่	เขต	ก่อนประถมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
1	พญาไท	7,094	26,731	39,371	21,940	95,136
2	ดุสิต	7,207	39,816	42,571	13,015	102,609
3	ปทุมวัน	2,048	15,984	11,953	24,844	54,829
4	ป้อมปราบฯ	964	8,317	10,586	69	19,936
5	พระนคร	2,661	13,348	26,319	11,577	53,905
6	บางรัก	2,688	15,804	19,119	-	37,611
7	สัมพันธวงศ์	70	5,257	4,622	879	10,828
8	ห้วยขวาง	2,956	20,360	21,753	2,096	47,165
9	ธนบุรี	2,612	28,522	9,642	2,974	43,750
10	คลองสาน	2,753	13,287	4,539	144	20,723
11	บางกอกใหญ่	2,160	12,892	21,977	3,258	40,287
เขตชั้นใน		33,213	200,318	212,452	80,796	526,779
12	ยานนาวา	6,461	47,312	27,081	5,278	86,132
13	พระโขนง	12,816	73,404	48,052	15,026	149,298
14	บางเขน	11,570	49,491	46,931	22,168	130,160
15	บางกะปิ	6,966	32,567	22,827	6,420	68,780
16	บางกอกน้อย	6,687	34,843	32,243	3,861	77,634
17	ภาษีเจริญ	3,402	27,675	18,943	5,525	55,545
18	ราชบุรีบูรณะ	2,117	18,017	12,017	2,635	34,786
เขตชั้นกลาง		50,019	283,309	208,094	60,913	602,335
19	หนองจอก	320	7,651	2,198	-	10,169
20	มีนบุรี	699	9,688	5,288	209	15,884
21	ลาดกระบัง	389	6,863	4,352	1,970	13,574
22	บางขุนเทียน	2,408	25,372	11,762	-	39,542
23	ตลิ่งชัน	737	8,531	1,240	58	17,566
24	หนองแขม	867	7,404	7,213	3,388	18,872
เขตชั้นนอก		5,420	65,509	39,053	5,625	115,607
กรุงเทพมหานคร		88,652	549,136	459,599	147,334	1,244,721

ที่มา : กองแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.12 การกระจายตัวของสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา
ปี พ.ศ. 2526

ภาพที่ 2.13 การกระจายตัวของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ปี พ.ศ. 2526

ตารางที่ 2.12 จำนวนนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2517-2526

(หน่วย : คน)

ลำดับที่	เขต	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526
1	พญาไท	7,764	7,578	7,120	7,362	5,371	5,648	5,441	5,161	5,236	5,054
2	ดุสิต	13,725	13,015	12,841	13,012	11,970	12,352	11,163	10,685	10,868	10,197
3	ปทุมวัน	7,298	7,008	6,681	6,604	5,621	5,414	4,994	4,633	4,858	4,725
4	บอมบรวา	3,319	3,362	3,302	3,270	2,842	2,598	2,298	2,117	1,706	1,498
5	พระนคร	7,309	7,411	7,305	7,115	5,340	4,969	4,512	4,298	4,119	3,816
6	บางรัก	4,085	4,015	3,946	3,810	2,992	2,746	2,644	2,335	2,353	2,130
7	สัมพันธวงศ์	2,132	2,062	1,894	1,833	1,470	1,347	1,253	1,187	1,153	997
8	ห้วยขวาง	-	3,529	3,542	3,835	5,230	4,791	5,397	5,625	5,881	6,007
9	ธนบุรี	12,020	12,361	12,068	12,351	11,619	12,751	12,669	11,738	11,763	11,373
10	คลองสาน	6,694	6,705	6,792	6,806	6,103	6,528	6,293	6,221	5,893	5,807
11	บางกอกใหญ่	3,570	3,662	3,892	4,178	3,864	3,703	3,502	3,183	3,246	3,216
	เขตชั้นใน	67,916	70,708	69,383	70,176	62,422	62,847	60,166	57,183	57,076	54,820
12	ยานนาวา	14,512	14,749	14,788	14,567	12,670	12,796	12,505	12,234	12,590	12,515
13	พระโขนง	24,531	25,657	26,058	26,603	25,197	26,920	29,168	29,003	29,863	29,839
14	บางเขน	11,628	12,272	12,823	13,739	14,618	15,835	15,737	15,938	17,053	17,543
15	บางกะปิ	11,841	12,591	13,591	14,756	14,735	16,283	17,928	18,082	18,791	19,310
16	บางกอกน้อย	13,858	13,959	14,210	14,405	13,189	13,457	13,381	12,196	12,415	12,043
17	ภาษีเจริญ	14,618	15,194	15,638	15,850	15,098	15,512	15,677	15,243	15,218	14,931
18	ราชบุรี	8,667	9,217	9,430	9,507	9,173	9,903	9,942	10,166	10,415	10,442
	เขตชั้นกลาง	99,655	103,639	106,538	109,427	104,680	110,706	114,338	112,862	116,345	116,623
19	หนองจอก	6,627	6,762	7,324	7,065	7,037	7,468	7,463	6,859	6,861	6,622
20	มีนบุรี	7,252	7,269	7,994	8,095	7,824	8,247	8,041	7,854	8,133	8,367
21	ลาดกระบัง	5,673	5,719	5,923	5,957	5,658	5,509	5,693	5,331	5,468	5,598
22	บางขุนเทียน	13,835	13,954	14,826	15,543	15,436	16,586	16,144	16,117	16,512	17,510
23	ตลิ่งชัน	7,777	7,644	7,536	7,366	6,861	6,876	6,667	6,473	6,434	6,215
24	หนองแขม	4,500	4,611	4,554	4,452	4,225	4,987	4,966	5,115	5,486	5,693
	เขตชั้นนอก	45,664	45,959	48,157	48,478	47,041	49,673	48,974	47,749	48,894	50,005
	กรุงเทพมหานคร	213,235	220,306	224,078	228,081	214,143	223,226	223,478	217,794	222,315	221,448

ที่มา : งานแผนงานวิจัยและเผยแพร่การศึกษา กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ : เฉพาะนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

เขตชั้นใน และ เขตชั้นนอก ประมาณร้อยละ 28.65 และ 21.77 ตามลำดับ เขตที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2526 คือ เขตพระโขนง มีจำนวน 29,839 คน หรือร้อยละ 13.47 ของจำนวนนักเรียนทั้งกรุงเทพมหานคร ในขณะที่เดียวกัน จำนวนโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้น 420 โรงเรียน โดยอยู่ในเขตชั้นกลางมากที่สุด จำนวน 182 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.33 นอกนั้นอยู่ในเขตชั้นนอก 152 แห่ง หรือร้อยละ 36.19 และเขตชั้นใน 86 แห่ง หรือร้อยละ 20.48 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2524-2526 มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 2.13

7. รายได้จากภาษี

7.1 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ครอบครองโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนที่ดินที่ใช้ประโยชน์ต่อ เนื่องกับสิ่งปลูกสร้าง โดยมีเจ้าหน้าที่งานรายได้เขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดเก็บ โดยทำการตรวจสอบสภาพทรัพย์สินหรือสภาพโรงเรือนและที่ดิน และทำการประเมินค่ารายปี แล้วจึงแจ้งให้ผู้รับประเมินมาเสียภาษีภายในเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

จากสถิติรายได้ที่จัดเก็บได้จากภาษีชนิดนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2527 แสดงไว้ในตารางที่ 2.14 จะพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 18.00 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2527 จัดเก็บได้ทั้งสิ้น 679.95 ล้านบาท ในจำนวนนี้จัดเก็บจากเขตชั้นในได้มากที่สุดคือ 395.89 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.22 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก คิดเป็นร้อยละ 38.39 และ 3.39 ตามลำดับ เขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุด คือ เขตพระโขนง เป็นจำนวน 96.66 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 14.22 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาคือ เขตบางรัก จัดเก็บได้ 78.35 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.52 ส่วนเขตที่จัดเก็บได้ต่ำที่สุดคือ เขตคลองสาน เก็บได้เพียง 0.94 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 0.14 เท่านั้น

7.2 ภาษีบำรุงท้องที่

ภาษีบำรุงท้องที่เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองที่ดินซึ่งไม่ใช่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่น การจัดเก็บจะมีเจ้าหน้าที่รายได้เขตของกรุงเทพมหานคร ทำการคำนวณภาษี แล้วแจ้งการประเมินให้เจ้าของที่ดินมายื่น เสียภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

ตารางที่ 2.13 จำนวนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2524-2526

(หน่วย: หลัง)

ลำดับที่	เขต	2524	2525	2526
1	พญาไท	5	5	5
2	ดุสิต	15	16	16
3	ปทุมวัน	9	9	9
4	ป้อมปราบฯ	4	4	4
5	พระนคร	11	11	11
6	บางรัก	5	5	5
7	สัมพันธวงศ์	3	3	3
8	ห้วยขวาง	4	4	4
9	ธนบุรี	16	16	16
10	คลองสาน	7	7	7
11	บางกอกใหญ่	6	6	6
เขตชั้นใน		85	86	86
12	ยานนาวา	14	15	15
13	พระโขนง	47	48	48
14	บางเขน	25	28	28
15	บางกะปิ	31	31	31
16	บางกอกน้อย	25	25	25
17	ภาษีเจริญ	22	22	22
18	ราษฎร์บูรณะ	13	13	13
เขตชั้นกลาง		177	182	182
19	หนองจอก	37	37	37
20	มีนบุรี	31	31	31
21	ลาดกระบัง	19	19	19
22	บางขุนเทียน	33	34	34
23	ตลิ่งชัน	21	22	22
24	หนองแขม	9	9	9
เขตชั้นนอก		150	152	152
กรุงเทพมหานคร		412	420	420

ที่มา : งานแผนงานวิจัยและเผยแพร่การศึกษา กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
หมายเหตุ : เฉพาะโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.14 ภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2518-2527

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	12.21	13.65	17.85	18.63	22.96	25.55	33.16	36.05	62.57	59.51
2	ดุสิต	6.25	6.60	6.93	7.35	9.91	12.45	17.80	19.18	24.69	29.80
3	ปทุมวัน	15.24	16.98	18.79	20.80	22.77	25.34	39.25	46.75	59.44	63.59
4	ป้อมปราบฯ	7.52	7.83	9.79	12.61	13.00	14.61	16.90	20.14	25.20	28.34
5	พระนคร	8.46	12.68	13.42	12.81	14.93	20.72	23.33	26.52	29.72	54.28
6	บางรัก	24.02	27.36	29.07	32.45	35.28	38.31	46.17	52.64	59.68	78.35
7	สัมพันธวงศ์	7.14	7.35	7.98	8.73	9.79	11.93	13.30	14.84	16.57	20.27
8	ห้วยขวาง	2.71	3.51	3.59	5.39	7.53	9.16	12.88	15.97	19.45	22.26
9	ธนบุรี	5.90	5.96	6.30	7.01	8.17	10.33	13.54	16.75	18.66	18.66
10	คลองสาน	4.44	4.86	4.94	5.25	5.34	8.32	9.90	11.38	13.53	14.10
11	บางกอกใหญ่	1.65	1.91	2.02	2.52	3.08	3.61	4.58	5.62	6.61	6.73
	เขตนครใน	95.54	108.69	120.68	133.55	152.76	180.33	230.81	265.84	336.12	395.89
12	ยานนาวา	13.54	14.29	15.16	16.62	18.28	25.10	33.23	38.56	45.44	52.73
13	พระโขนง	30.57	29.38	36.57	44.08	50.64	58.11	62.17	79.94	85.34	96.66
14	บางเขน	3.25	3.46	6.11	7.49	11.73	19.41	22.00	22.33	37.48	39.41
15	บางกะปิ	1.18	1.52	3.07	3.69	4.82	6.09	8.65	12.11	15.74	18.47
16	บางกอกน้อย	3.92	4.13	4.32	4.66	6.43	7.07	16.14	19.91	18.68	24.16
17	ภาษีเจริญ	1.34	1.49	2.28	4.47	4.78	5.19	6.71	8.29	11.45	14.05
18	ราชบุรีบูรณะ	3.72	4.97	5.62	5.65	7.50	9.25	10.82	11.70	13.76	15.55
	เขตนครกลาง	57.52	59.24	73.13	86.66	104.18	130.22	159.72	192.84	227.89	261.03
19	หนองจอก	0.06	0.08	0.14	0.11	0.23	0.38	0.53	0.64	0.81	0.95
20	มีนบุรี	0.14	0.16	0.46	0.56	0.84	0.94	2.19	2.41	3.67	4.41
21	ลาดกระบัง	0.08	0.18	0.24	0.45	0.40	1.07	1.30	1.14	1.64	2.45
22	บางขุนเทียน	0.77	1.03	1.81	2.71	3.56	5.58	6.64	7.31	13.10	11.38
23	ตลิ่งชัน	0.06	0.07	0.09	0.14	0.23	0.37	0.46	0.55	0.67	0.94
24	หนองแขม	0.30	0.29	0.83	1.00	1.51	1.43	1.83	2.10	2.47	2.90
	เขตนครนอก	1.41	1.82	3.57	4.97	6.77	9.77	12.95	14.15	22.36	23.03
	กรุงเทพมหานคร	154.47	169.75	197.38	225.18	263.71	320.32	403.48	472.83	586.37	679.95

ที่มา : กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

จากสถิติของภาษีชนิดนี้จัดเก็บได้ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2527 ดังแสดงในตารางที่ 2.15 จะเห็นว่ารายได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดทุกปีไม่แน่นอน ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยเฉลี่ยแล้ว จะจัดเก็บได้ปีละประมาณ 61.82 ล้านบาท โดยในปี พ.ศ. 2527 จัดเก็บได้ทั้งสิ้น 94.90 ล้านบาท ซึ่งเขตที่จัดเก็บได้มากที่สุดคือ เขตชั้นกลาง มีจำนวน 53.43 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นใน และเขตชั้นนอก จัดเก็บได้ร้อยละ 34.96 และ 8.74 ตามลำดับ เขตพระโขนง เป็นเขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุด คิดเป็นเงิน 17.04 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 17.96 รองลงมาคือ เขตบางกะปิ คิดเป็นร้อยละ 12.00 เขตที่จัดเก็บได้ต่ำที่สุดคือ เขตสัมพันธวงศ์ คิดเป็นร้อยละ 0.26 เท่านั้น

7.3 ภาษีป้าย

ภาษีป้ายเป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของป้าย ประเภทป้ายแสดงชื่อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่น เพื่อหารายได้หรือโฆษณาการค้า ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใดๆ ด้วยอักษรภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นๆ โดยพิจารณาจากขนาดและประเภทของป้าย การจัดเก็บจะมีเจ้าหน้าที่รายได้ เขตของกรุงเทพมหานครทำการคำนวณภาษีแล้วแจ้งการประเมินให้เจ้าของป้ายมายื่นชำระภาษีในเวลาที่กฎหมายกำหนด

จากจำนวนภาษีป้ายที่จัดเก็บได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2527 แสดงไว้ในตารางที่ 2.16 พบว่ามีจำนวนเงินเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี ด้วยอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 6.32 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2527 จัดเก็บได้ทั้งสิ้น 44.9 ล้านบาท โดยเขตชั้นในจัดเก็บได้มากที่สุดเป็นจำนวน 29.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.68 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก จัดเก็บได้ประมาณร้อยละ 33.32 และ 2.00 ตามลำดับ เขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุดคือ เขตพญาไท เป็นจำนวนเงิน 5.49 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 12.23 รองลงมาได้แก่ เขตพระโขนง จัดเก็บได้ 5.25 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.69 และ เขตปทุมวัน จัดเก็บได้ 5.23 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.65 ตามลำดับ ส่วนเขตที่จัดเก็บได้ต่ำที่สุดคือ เขตหนองจอก จัดเก็บได้เพียง 0.02 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 0.04 เท่านั้น

7.4 ภาษีการค้า

ภาษีการค้าเป็นภาษีที่จัดเก็บจากบรรดาสถานประกอบการค้า โดยมีกรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ จากสถิติจำนวนภาษีการค้าที่จัดเก็บได้ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2527 แสดงไว้ในตารางที่ 2.17 จะพบว่ามีจำนวนเงินที่จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นตลอดทุกปีเช่นกัน คิดเป็นอัตราเพิ่มประมาณร้อยละ 22.32 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2527 จัดเก็บ

ตารางที่ 2.15 ภาษีบำรุงท้องที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2518-2527

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	1.97	1.76	1.89	2.78	3.65	3.05	3.61	7.62	7.63	7.32
2	ดุสิต	1.95	1.90	1.80	2.23	2.06	2.32	2.71	5.64	5.39	5.07
3	ปทุมวัน	1.09	1.08	1.11	1.68	1.61	1.65	1.69	3.69	3.84	3.54
4	ป้อมปราบฯ	0.26	0.25	0.24	0.11	0.30	0.26	0.25	0.84	0.79	0.70
5	พระนคร	0.26	0.27	0.23	0.48	0.51	0.56	0.70	1.54	1.62	1.60
6	บางรัก	0.62	0.68	0.67	0.83	0.82	0.99	0.94	2.30	2.29	2.41
7	สัมพันธวงศ์	0.06	0.08	0.05	0.10	0.15	0.21	0.15	0.30	0.28	0.25
8	ห้วยขวาง	1.32	1.22	1.14	1.83	2.38	3.21	3.61	8.13	9.59	8.88
9	ธนบุรี	0.44	0.48	0.50	0.64	0.60	0.63	0.60	1.60	1.40	1.33
10	คลองสาน	0.47	0.38	0.50	0.54	0.47	0.48	0.47	1.07	1.00	1.09
11	บางกอกใหญ่	0.30	0.34	0.31	0.44	0.43	0.46	0.45	0.90	1.03	0.99
เขตชั้นใน		8.74	8.44	8.44	11.66	12.98	13.82	15.18	33.63	34.86	33.18
12	ยานนาวา	2.80	2.67	2.86	3.80	3.61	3.76	4.12	8.68	11.60	10.28
13	พระโขนง	7.52	7.51	9.51	11.83	10.43	10.24	9.66	18.53	19.94	17.04
14	บางเขน	2.80	2.63	2.78	3.83	3.77	3.84	4.95	9.75	10.00	8.64
15	บางกะปิ	4.40	4.32	4.95	6.77	7.22	6.77	6.45	12.34	11.80	11.39
16	บางกอกน้อย	1.10	1.09	1.06	1.21	1.32	1.23	1.27	2.13	1.99	2.02
17	ภาษีเจริญ	1.04	1.10	1.17	1.62	1.57	1.63	1.66	2.57	2.48	1.98
18	ราชบุรีพระ	0.97	0.94	1.03	1.72	1.83	1.90	1.76	2.36	2.27	2.08
เขตชั้นกลาง		20.63	20.26	23.36	30.78	29.75	29.37	29.87	56.36	60.08	53.43
19	หนองจอก	0.89	0.96	1.21	6.46	1.21	1.36	1.43	1.48	1.27	0.73
20	มีนบุรี	0.75	0.80	1.20	1.52	1.38	1.56	1.47	1.85	1.59	1.46
21	ลาดกระบัง	0.71	1.02	1.36	1.52	1.39	1.58	1.38	1.84	1.59	1.37
22	บางขุนเทียน	0.88	0.92	1.09	1.55	1.60	1.75	1.73	2.75	2.06	1.91
23	ตลิ่งชัน	0.69	0.71	0.77	1.27	1.25	1.30	1.27	1.73	1.59	1.55
24	หนองแขม	0.57	0.60	0.82	1.16	1.18	1.10	1.12	1.44	1.40	1.27
เขตชั้นนอก		4.49	5.01	6.45	13.48	8.01	8.65	8.40	11.09	9.50	8.29
กรุงเทพมหานคร		33.86	33.71	38.25	55.92	50.74	51.84	53.45	101.08	104.44	94.90

ที่มา : กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.16 ภาษีป้ายในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2518-2527

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	2.44	2.30	2.77	2.95	3.24	3.28	3.74	4.28	5.15	5.49
2	ดุสิต	0.79	0.73	0.82	0.85	0.88	0.96	0.94	1.18	1.32	1.48
3	ปทุมวัน	3.66	4.32	4.30	4.16	4.31	4.44	4.69	5.21	4.98	5.23
4	ป้อมปราบฯ	2.23	2.25	2.17	2.18	2.28	2.39	2.42	2.47	2.62	2.62
5	พระนคร	1.92	1.98	2.04	2.02	2.12	1.96	2.02	2.05	2.02	2.37
6	บางรัก	4.35	4.50	4.55	4.53	4.40	4.56	4.62	4.64	4.22	4.27
7	สัมพันธวงศ์	2.39	2.41	2.61	2.46	2.46	2.54	2.56	2.82	2.95	3.18
8	ห้วยขวาง	0.58	0.61	0.74	0.77	0.80	0.83	1.08	1.32	1.63	2.06
9	ธนบุรี	0.47	0.47	0.47	0.56	0.57	0.67	0.72	0.88	1.00	1.06
10	คลองสาน	0.34	0.36	0.42	0.46	0.50	0.52	0.57	0.59	0.72	0.79
11	บางกอกใหญ่	0.16	0.18	0.19	0.24	0.24	0.27	0.28	0.28	0.43	0.49
เขตชั้นใน		19.33	20.11	21.08	21.18	21.80	22.42	23.64	25.72	27.04	29.04
12	ยานนาวา	0.58	0.61	0.69	0.74	0.87	1.09	1.18	1.37	1.90	2.07
13	พระโขนง	2.35	2.42	2.76	3.03	3.71	3.84	4.21	4.74	5.20	5.25
14	บางเขน	2.00	1.89	2.06	2.13	2.20	2.32	2.81	2.88	3.32	3.37
15	บางกะปิ	0.73	0.71	0.80	0.85	1.06	1.31	1.60	1.67	1.37	1.58
16	บางกอกน้อย	0.34	0.36	0.46	0.51	0.61	0.71	0.75	0.88	1.39	1.45
17	ภาษีเจริญ	0.18	0.25	0.30	0.32	0.37	0.46	0.49	0.52	0.66	0.70
18	ราชบุรีpurณะ	0.21	0.14	0.26	0.24	0.30	0.32	0.40	0.37	0.49	0.54
เขตชั้นกลาง		6.39	6.38	7.33	7.82	9.12	10.05	11.44	12.43	14.33	14.96
19	หนองจอก	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
20	มีนบุรี	0.05	0.05	0.06	0.07	0.10	0.10	0.09	0.10	0.13	0.17
21	ลาดกระบัง	0.02	0.03	0.04	0.04	0.05	0.04	0.07	0.08	0.09	0.10
22	บางขุนเทียน	0.07	0.09	0.12	0.23	0.26	0.24	0.32	0.31	0.40	0.46
23	ตลิ่งชัน	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.03	0.05
24	หนองแขม	0.04	0.03	0.12	0.06	0.06	0.05	0.06	0.07	0.09	0.09
เขตชั้นนอก		0.20	0.22	0.36	0.43	0.51	0.47	0.58	0.60	0.76	0.89
กรุงเทพมหานคร		25.92	26.71	28.77	29.43	31.43	32.94	35.66	38.75	42.13	44.90

ที่มา : กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.17 ภาษีการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2517-2527

ลำดับที่	เขต	(หน่วย: ล้านบาท)										
		2517	2518	2519	2520	2522	2523	2524	2525	2526	2527	
1	เขตปทุมวัน	89.20	104.53	92.63	117.28	213.74	294.67	452.67	680.34	753.48	815.79	
2	เขตดุสิต	93.10	69.72	67.06	98.83	132.07	176.96	205.75	174.88	153.66	183.48	
3	เขตป้อมปราบ	216.12	242.71	342.92	472.42	862.84	1,011.14	1,221.12	1,242.47	1,447.40	1,631.36	
4	เขตปทุมวัน	160.09	163.43	182.85	294.19	367.58	451.04	440.14	398.25	697.09	813.62	
5	เขตพระนคร	67.77	62.91	103.06	121.00	152.58	257.33	297.68	327.14	436.63	452.89	
6	เขตราชเทวี	508.27	501.40	788.52	898.86	1,059.59	1,057.31	1,254.41	1,583.93	1,546.78	1,546.78	
7	เขตสัมพันธวงศ์	109.81	103.40	112.15	141.54	224.67	246.55	282.58	329.47	275.42	252.35	
8	เขตพระนคร	-	2.58	32.39	49.52	72.50	112.39	133.51	179.67	166.26	165.68	
9	เขตพระนคร	7.26	6.63	10.79	14.46	23.61	31.68	29.26	31.94	34.80	44.59	
10	เขตคลองสาน	8.59	7.95	10.61	14.02	22.39	26.05	31.13	36.40	41.24	55.26	
11	เขตคลองใหญ่	6.07	5.02	7.33	9.24	13.77	17.14	18.84	26.06	23.85	27.73	
	เขตชั้นใน	1,266.28	1,270.28	1,750.31	2,231.36	3,145.34	3,682.26	4,367.09	5,010.75	5,591.57	5,989.53	
12	เขตปทุมวัน	76.93	88.90	119.30	157.72	175.99	221.41	274.18	316.70	391.58	457.76	
13	เขตพระนคร	239.67	337.74	370.10	477.68	694.05	743.29	818.25	820.66	971.19	1,144.46	
14	เขตพระนคร	81.71	100.98	131.53	293.28	306.56	343.84	512.51	573.82	778.08	1,145.99	
15	เขตพระนคร	19.63	44.98	100.80	121.73	185.87	221.04	318.24	311.19	389.05	666.20	
16	เขตคลองสาน	7.25	9.82	16.17	25.48	32.98	41.38	51.90	63.01	75.75	87.92	
17	เขตพระนคร	20.14	21.12	27.23	32.67	41.57	49.34	59.60	89.90	80.57	89.24	
18	เขตพระนคร	19.31	21.62	24.73	35.69	54.43	70.85	71.72	82.49	133.28	167.03	
	เขตชั้นกลาง	463.64	625.16	789.86	1,144.25	1,490.85	1,691.15	2,107.40	2,257.77	2,819.50	3,778.60	
19	เขตพระนคร	0.30	0.29	0.29	0.35	0.85	1.19	1.55	1.46	1.86	3.05	
20	เขตพระนคร	3.45	5.32	8.64	13.98	23.59	30.63	33.86	45.25	52.15	58.90	
21	เขตพระนคร	2.18	1.88	3.19	4.09	9.39	12.91	241.74	234.36	320.20	408.44	
22	เขตพระนคร	4.24	4.45	7.55	12.80	22.19	31.57	41.80	56.58	72.98	94.23	
23	เขตพระนคร	0.15	0.25	0.27	0.42	1.84	2.26	2.55	2.71	3.43	4.49	
24	เขตพระนคร	2.04	5.12	9.26	14.62	15.37	20.77	27.39	31.29	40.73	52.68	
	เขตชั้นนอก	12.36	17.31	29.20	46.26	73.23	99.33	348.89	371.65	491.35	621.79	
	กรุงเทพมหานคร	1,744.28	1,912.75	2,569.37	3,421.87	4,709.42	5,472.74	6,823.38	7,640.17	8,902.42	10,389.92	

ที่มา : ฝ่ายวางแผนและประเมิน กองนโยบายและแผน กรมสรรพากร

ได้ทั้งสิ้น 10,389.92 ล้านบาท ในจำนวนนี้เขตชั้นในจัดเก็บได้มากที่สุด 5,989.53 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.65 เขตชั้นกลางจัดเก็บได้ 3,778.60 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.37 และเขตชั้นนอกจัดเก็บได้ 621.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.98 เขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุดคือ เขตปทุมวัน คิดเป็นเงิน 1,631.36 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 15.70 รองลงมาได้แก่ เขตบางรัก 1,546.78 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.89 และเขตบางเขน 1,145.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.03 ส่วนเขตที่จัดเก็บได้ต่ำที่สุดคือ เขตหนองจอก จัดเก็บได้ 3.05 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 0.03 เท่านั้น

7.5 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากรายได้ของประชาชนทั่วไป โดยมีกรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ มีสถิติรายได้จากภาษีชนิดนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2527 ดังแสดงในตารางที่ 2.18 จะพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เฉลี่ยประมาณร้อยละ 25.00 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2527 สามารถจัดเก็บได้ทั้งสิ้น 7,441.25 ล้านบาท โดยเขตชั้นในจัดเก็บได้มากที่สุดถึง 5,141.53 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 69.09 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง และเขตชั้นนอก คิดเป็นร้อยละ 29.57 และ 1.34 ตามลำดับ เขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุดคือ เขตบางรัก คิดเป็นจำนวนเงิน 1,914.19 ล้านบาท หรือร้อยละ 25.72 รองลงมาได้แก่ เขตพระโขนง จัดเก็บได้ 991.08 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.32 ส่วนเขตที่จัดเก็บได้ต่ำที่สุดคือ เขตหนองจอก จัดเก็บได้เพียง 2.28 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 เท่านั้น

7.6 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากบริษัทหรือห้างร้านที่ประกอบธุรกิจการค้า โดยมีกรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ ดังแสดงสถิติจำนวนเงินที่จัดเก็บได้ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2527 ในตารางที่ 2.19 จะพบว่าในปี พ.ศ. 2517 สามารถจัดเก็บได้ 1,046.53 ล้านบาท หลังจากนั้นมามีจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดทุกปีจนถึงปี พ.ศ. 2525 เฉลี่ยอัตราเพิ่มประมาณร้อยละ 32.71 ต่อปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 จำนวนเงินกลับลดลงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 0.21 เหลือเป็น 8,939.52 ล้านบาท แล้วมาเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 10.65 ในปี พ.ศ. 2527 รวมจำนวนเงินทั้งสิ้นเป็น 9,891.66 ล้านบาท โดยมีเขตชั้นในที่จัดเก็บภาษีชนิดนี้ได้มากที่สุด คิดเป็นจำนวน 7,248.32 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 73.28 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง 2,599.59 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.28 และเขตชั้นนอก 43.75 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.44 เขตที่จัดเก็บได้สูงที่สุดคือ เขตบางรัก คิดเป็น

ตารางที่ 2.18 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2517-2527

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2517	2518	2519	2520	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	เขตปทุม	69.73	83.57	74.51	99.12	177.26	211.92	331.90	449.89	586.16	621.00
2	ดุสิต	78.50	82.32	98.72	126.40	137.60	169.15	219.92	254.91	270.79	339.76
3	ปทุมวัน	92.80	131.91	163.24	190.82	336.96	469.10	519.21	613.85	645.43	838.95
4	ป้อมปราบ	86.26	116.92	144.05	177.90	254.07	325.83	401.32	449.94	550.66	546.30
5	พระนคร	64.95	102.36	109.60	72.62	91.20	113.96	126.05	154.15	153.90	156.18
6	บางรัก	280.74	343.81	416.80	479.41	769.43	901.27	1,155.17	1,486.82	1,562.25	1,914.19
7	สัมพันธวงศ์	47.42	53.69	68.80	87.54	167.89	183.42	247.63	342.82	379.72	391.18
8	ห้วยขวาง	-	4.20	29.55	32.33	58.64	60.94	89.63	115.54	129.58	169.66
9	ธนบุรี	2.73	4.08	4.90	6.46	21.84	28.79	33.91	46.28	62.88	74.89
10	คลองสาน	5.45	5.89	7.77	9.73	23.46	30.46	38.64	51.82	62.48	69.92
11	บางกอกใหญ่	1.22	2.28	3.06	3.27	6.85	8.38	9.54	13.69	15.37	19.50
	เขตชั้นใน	729.80	931.03	1,121.00	1,285.60	2,045.20	2,503.22	3,172.92	3,979.81	4,421.22	5,141.53
12	ยานนาวา	22.18	29.39	40.65	51.63	85.60	109.99	125.40	167.59	179.38	201.36
13	พระโขนง	60.88	81.57	106.91	132.28	247.91	326.89	405.47	518.51	719.42	991.08
14	บางเขน	25.14	33.59	41.71	56.76	113.21	142.74	187.09	230.59	316.09	590.94
15	บางกะปิ	7.47	13.24	20.02	30.59	59.49	76.16	88.17	110.40	130.33	187.63
16	บางกอกน้อย	5.68	7.24	8.93	12.38	23.19	25.99	42.88	80.54	91.99	111.54
17	ภาษีเจริญ	2.26	3.75	5.55	8.55	15.53	20.94	29.75	48.56	61.20	65.45
18	ราชบุรี	4.56	5.57	7.94	10.31	27.05	23.74	43.35	44.85	40.95	52.44
	เขตชั้นกลาง	128.17	174.35	231.71	302.50	571.98	726.45	922.11	1,201.04	1,539.36	2,200.44
19	หนองจอก	0.12	0.12	0.32	0.34	0.74	0.92	1.13	1.65	2.23	2.28
20	มีนบุรี	0.48	0.87	1.20	1.70	5.69	8.24	11.37	23.42	21.52	25.07
21	ลาดกระบัง	0.12	0.32	0.72	1.30	2.82	3.28	6.41	11.62	10.79	13.84
22	บางขุนเทียน	0.72	1.16	1.59	2.16	6.47	8.90	11.78	27.49	35.09	45.25
23	คลองตัน	0.12	0.37	0.46	0.50	0.97	1.10	1.86	2.22	3.90	4.09
24	หนองแขม	0.66	1.11	1.41	1.73	5.42	5.38	5.89	6.91	6.82	8.75
	เขตชั้นนอก	2.22	3.95	5.70	7.73	22.11	27.82	38.44	73.31	80.35	99.28
	กรุงเทพมหานคร	860.19	1,109.33	1,358.41	1,595.83	2,639.29	3,257.49	4,133.47	5,254.16	6,040.93	7,441.25

ที่มา : ฝ่ายวางแผนและระบบ กองนโยบายและแผน การสรรพากร

ตารางที่ 2-19 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2517-2527

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2517	2518	2519	2520	2522	2523	2524	2525	2526	2527
1	พญาไท	18.38	34.33	74.05	85.10	461.49	402.81	731.27	870.90	801.36	877.88
2	ดุสิต	89.19	100.75	42.50	98.89	294.16	315.83	595.69	340.03	491.89	678.72
3	ปทุมวัน	106.86	171.72	228.05	381.44	568.70	723.16	1,213.66	1,379.76	955.85	918.87
4	ป้อมปราบฯ	78.15	85.30	335.48	306.73	610.62	677.31	996.95	914.70	1,005.54	858.18
5	พระนคร	96.62	107.15	128.43	208.86	209.63	296.49	292.41	241.33	114.77	139.15
6	บางรัก	446.93	607.05	695.32	1,010.83	1,446.48	1,631.43	2,620.12	3,324.91	3,051.24	3,141.33
7	สัมพันธวงศ์	85.89	90.94	118.60	202.74	273.46	332.12	378.47	367.60	308.14	375.78
8	ห้วยขวาง	-	0.16	10.27	18.34	52.53	38.95	119.11	183.41	195.91	201.52
9	ธนบุรี	0.43	0.31	0.97	2.24	6.56	8.86	9.54	9.28	8.47	7.16
10	คลองสาน	2.76	6.42	13.43	10.00	16.21	21.73	34.27	40.75	44.27	45.44
11	บางกอกใหญ่	0.39	1.47	2.68	1.52	2.25	2.74	3.07	5.04	8.26	4.29
เขตชั้นใน		925.40	1,205.60	1,649.78	2,326.69	3,942.09	4,451.43	6,994.56	7,697.71	6,985.70	7,248.32
12	ยานนาวา	5.87	10.00	17.23	35.08	43.05	68.33	110.03	155.15	177.62	196.11
13	พระโขนง	73.60	122.06	177.90	173.02	254.28	373.38	505.58	538.38	1,191.50	1,301.43
14	บางเขน	22.86	35.54	73.52	70.28	151.08	166.53	146.12	244.18	257.26	754.14
15	บางกะปิ	3.98	7.94	27.88	26.14	85.54	145.38	267.45	170.74	188.92	234.10
16	บางกอกน้อย	0.89	1.28	1.21	6.08	86.72	44.36	15.71	56.52	19.43	19.85
17	ภาษีเจริญ	1.71	2.83	3.46	4.40	14.37	14.37	20.19	35.79	41.74	34.64
18	ราชบุรีระ	10.77	16.85	20.62	18.94	92.21	115.17	54.49	26.56	39.17	59.32
เขตชั้นกลาง		119.68	196.50	321.82	333.94	727.25	927.52	1,119.57	1,227.32	1,915.64	2,599.59
19	หนองจอก	0.03	0.03	0.08	0.10	0.27	0.43	0.66	0.27	0.36	0.54
20	มีนบุรี	0.61	0.26	0.46	1.06	2.05	4.15	12.33	14.11	18.05	20.64
21	ลาดกระบัง	0.05	0.08	0.08	0.11	0.50	0.62	6.35	3.63	1.81	3.88
22	บางขุนเทียน	0.19	0.20	0.22	0.84	3.72	4.86	6.62	7.31	9.98	15.39
23	คลองสาม	0.01	0.01	0.20	0.07	0.22	0.44	0.38	0.31	0.52	0.94
24	หนองนวม	0.56	1.20	1.17	2.21	7.03	11.70	15.81	7.60	7.46	2.36
เขตชั้นนอก		1.45	1.78	2.21	4.39	13.79	22.20	42.15	33.23	38.18	43.75
กรุงเทพมหานคร		1,046.53	1,403.88	1,973.81	2,665.02	4,683.13	5,401.15	8,156.28	8,958.26	8,999.52	9,891.66

ที่มา : ฝ่ายวางแผนและระบบ กองนโยบายและแผน กรมสรรพากร

เงิน 3,141.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 31.76 รองลงมาคือ เขตพระโขนง 1,301.43 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.16 ส่วนเขตที่จัดเก็บได้ค่าที่สุุดคือ เขตหนองจอก คิดเป็นจำนวนเงินเพียง 0.54 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 0.01 เท่านั้น

8. รายรับและรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร

8.1 รายรับของกรุงเทพมหานคร

รายรับของกรุงเทพมหานคร หมายถึง เงินรายได้ที่กรุงเทพมหานครได้รับจากที่ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในด้านการบริการต่างๆ ซึ่งพอจะจำแนกแหล่งที่มาของรายได้ ได้ 6 ชนิดคือ

8.1.1 รายได้จากภาษีอากร รายได้ชนิดนี้ กรุงเทพมหานครจัดเก็บเพื่อนำไปใช้จ่ายในการทำนุบำรุงท้องถิ่นตามที่ ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีสุราและเครื่องดื่ม ภาษีการค้า ภาษีการพนัน อากรมทรสพ เป็นต้น

8.1.2 รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร รายได้ชนิดนี้เกิดจากค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต อันได้แก่ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมการจอดยานยนต์ ค่าธรรมเนียมการเก็บขนมูลฝอย และใบอนุญาตต่างๆ เช่น ค่าตลาดเอกชน ค่าประกอบกิจการค้า ค่าผู้แต่งผม เป็นต้น

8.1.3 รายได้จากทรัพย์สิน ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าอาคารสถานที่ ค่าเช่าท่าเทียบเรือ ค่าเช่าแผงลอย ค่าดูแลรักษาที่ดิน ค่าดำเนินการโรงงานฆ่าสัตว์ เป็นต้น

8.1.4 รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ เป็นรายได้จากกิจการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกิจการที่มีได้มีหลักการที่จะแสวงหาผลกำไร แต่เป็นการให้บริการแก่ประชาชน โดยเรียกค่าตอบแทนมาใช้เป็นทุนดำเนินการ ได้แก่ รายได้จากสำนักงานตลาด รายได้จากสถานธนาภูบาล

8.1.5 รายได้เบ็ดเตล็ด ได้แก่ ค่าจำหน่ายแบบพิมพ์ ค่าเขียนแบบก่อสร้าง เป็นต้น

8.1.6 รายได้พิเศษ ได้แก่ เงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาล

จากสถิติรายรับเหล่านี้ของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519-2526 แสดงไว้ในตารางที่ 2.20 จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครมีรายรับเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เฉลี่ยประมาณร้อยละ 17.35 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2526 มีรายรับทั้งสิ้น 807,32 ล้านบาท ในจำนวนนี้เขต

ตารางที่ 2.20 รายรับของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2519-2526

(หน่วย: ล้านบาท)

ลำดับที่	เขต	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526
1	พญาไท	20.35	25.74	28.34	32.94	36.63	44.24	51.92	80.44
2	ดุสิต	10.78	12.04	13.72	17.78	19.93	25.30	29.56	34.72
3	ปทุมวัน	23.74	25.89	28.17	31.08	34.02	48.13	58.61	71.53
4	ป้อมปราบฯ	11.91	14.39	17.80	18.32	20.20	22.13	26.37	31.00
5	พระนคร	16.33	18.38	18.82	20.82	27.03	29.32	33.50	37.57
6	บางรัก	33.32	36.13	40.55	44.33	46.87	54.78	62.19	69.18
7	สัมพันธวงศ์	10.86	12.62	13.79	15.01	16.85	18.13	19.90	22.47
8	ห้วยขวาง	5.61	6.18	9.23	12.85	16.55	19.59	27.24	33.16
9	ธนบุรี	9.11	10.00	11.39	13.02	15.05	18.43	22.09	24.37
10	คลองสาน	6.97	7.59	8.02	8.96	12.12	13.42	15.16	17.90
11	บางกอกใหญ่	3.69	3.81	4.70	5.96	6.00	7.17	8.60	9.81
	เขตชั้นใน	152.67	172.77	194.53	220.47	251.25	300.64	355.14	432.15
12	ยานนาวา	20.18	23.16	27.01	29.23	40.48	44.55	54.40	65.53
13	พระโขนง	43.15	53.07	65.25	70.76	81.29	82.51	109.52	117.84
14	บางเขน	9.33	12.96	15.67	20.32	28.77	32.76	37.45	53.95
15	บางกะปิ	7.23	10.23	13.57	15.51	17.24	19.02	28.37	32.22
16	บางกอกน้อย	7.08	8.35	8.92	11.61	12.42	21.31	23.48	25.83
17	ภาษีเจริญ	6.76	8.54	12.05	16.88	14.38	15.59	18.19	21.40
18	ราษฎร์บูรณะ	7.66	8.41	9.33	12.74	14.15	15.22	16.40	19.29
	เขตชั้นกลาง	101.39	124.72	151.80	177.05	208.73	230.96	287.81	336.06
19	หนองจอก	1.35	1.43	1.78	2.64	2.46	2.42	2.53	2.51
20	มีนบุรี	1.35	2.28	3.24	2.99	4.06	4.34	9.76	6.12
21	ลาดกระบัง	1.40	1.86	2.04	2.78	4.65	4.22	3.75	3.94
22	บางขุนเทียน	2.74	4.20	6.23	8.09	10.83	12.30	12.57	18.09
23	ตลิ่งชัน	1.62	2.02	2.99	4.69	5.68	5.17	3.78	4.00
24	หนองแขม	1.17	2.36	3.07	5.01	3.46	3.58	4.14	4.45
	เขตชั้นนอก	9.63	14.15	19.35	26.20	31.14	32.03	36.53	39.11
	กรุงเทพมหานคร	263.69	311.64	365.68	423.72	491.12	563.63	679.48	807.32

ที่มา : กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

ชั้นในเป็นเขตที่มีรายรับมากที่สุด คิดเป็นเงิน 432.15 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 53.53 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นกลาง 336.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 41.63 และเขตชั้นนอก 39.11 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 4.84 เขตที่มีรายรับสูงที่สุดคือ เขตพระโขนง คิดเป็นเงิน 117.84 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 14.60 ส่วนเขตที่มีรายรับต่ำที่สุดคือ เขตหนองจอก มีจำนวน 2.51 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.31 เท่านั้น

8.2 รายจ่ายของกรุงเทพมหานคร

รายจ่ายของกรุงเทพมหานครหมายถึง เงินรายจ่ายที่กรุงเทพมหานครใช้ในการบริหารงานต่างๆ เพื่อเป็นการบริการและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน รายจ่ายเหล่านี้ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่นๆ

จากสถิติรายจ่ายที่ใช้จ่ายของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2526 แสดงไว้ในตารางที่ 2.21 จะเห็นได้ว่ารายจ่ายนี้ไม่แน่นอน โดยเฉลี่ยคิดเป็นเงินประมาณ 723.44 ล้านบาทต่อปี โดยรายจ่ายส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปในเขตชั้นกลางมากที่สุด คือประมาณร้อยละ 42.94 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นในร้อยละ 37.49 และเขตชั้นนอกร้อยละ 19.57 เขตที่มีรายจ่ายสูงที่สุดคือ เขตพระโขนง รองลงมาได้แก่ เขตบางเขน และเขตยานนาวา ส่วนเขตที่มีรายจ่ายต่ำ ได้แก่ เขตหนองจอก เขตหนองแขม และเขตสัมพันธวงศ์

การใช้ที่ดิน

นับตั้งแต่สถาปนากรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ได้เจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ และเจริญเติบโตขึ้น เป็นเมืองอย่างรวดเร็วในช่วง 20 กว่าปีมานี้เอง สืบเนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมต่างๆ มากมาย ทำให้มีลักษณะการใช้ที่ดินที่แตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการใช้ที่ดินแต่ละชนิด อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม สถาบัน สาธารณูปโภค และสวนสาธารณะ ในช่วงปี พ.ศ. 2501-2526 ดังแสดงในตารางที่ 2.22^(5,7)

ตารางที่ 2.21 รายจ่ายของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2523-2526

ลำดับที่	เขต	2523	2524	2525	2526
(หน่วย: ล้านบาท)					
1	พญาไท	28.94	50.44	41.12	39.92
2	ดุสิต	27.41	38.78	51.49	39.24
3	ปทุมวัน	15.09	23.97	30.32	21.01
4	ป้อมปราบฯ	13.12	21.26	20.52	21.25
5	พระนคร	15.43	25.16	28.61	30.04
6	บางรัก	12.53	18.35	17.61	23.63
7	สัมพันธวงศ์	9.51	14.56	18.68	16.63
8	ห้วยขวาง	33.12	33.60	34.22	24.85
9	ธนบุรี	22.54	28.55	25.62	27.30
10	คลองสาน	11.59	19.51	23.72	19.92
11	บางกอกใหญ่	18.12	16.98	15.31	15.34
เขตชั้นใน		207.40	291.16	307.22	279.13
12	ยานนาวา	35.73	48.40	41.86	40.66
13	พระโขนง	53.26	86.45	80.54	67.16
14	บางเขน	46.02	73.25	59.97	58.04
15	บางกะปิ	31.41	48.99	36.50	36.71
16	บางกอกน้อย	27.53	35.69	34.08	32.54
17	ภาษีเจริญ	34.78	59.67	47.80	27.16
18	ราชบุรีพระตะ	21.11	26.01	31.41	19.84
เขตชั้นกลาง		249.84	378.46	332.16	282.11
19	หนองจอก	20.13	32.48	22.03	13.02
20	มีนบุรี	22.23	22.00	29.87	29.08
21	ลาดกระบัง	26.36	27.40	22.23	18.73
22	บางขุนเทียน	30.97	37.64	36.92	33.39
23	ตลิ่งชัน	12.44	19.12	25.57	19.68
24	หนองแขม	14.06	21.30	15.89	13.72
เขตชั้นนอก		126.19	159.94	152.51	127.62
กรุงเทพมหานคร		583.43	829.56	791.89	688.86

ที่มา : กองรายได้ สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.22 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภท เมืองของกรุงเทพมหานคร
(หน่วย: ตร.กม.)

การใช้ที่ดิน	2501	2511	2521	2526
1) ที่อยู่อาศัย	42.41	106.91	243.41	257.33
2) พาณิชยกรรม	4.39	16.26	26.83	39.48
3) อุตสาหกรรม	6.00	11.34	19.79	32.56
4) สถาบัน	18.20	45.02	45.49	65.30
5) สาธารณูปโภค	2.74	11.00	5.28	45.41
6) สวนสาธารณะ	2.40	3.93	14.17	9.93
รวม	76.14	194.46	354.97	450.01

- ที่มา : 1) กองผังเมือง สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
2) สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

จะเห็นได้ว่าในช่วง 25 ปีดังกล่าว ตัวเมืองของกรุงเทพมหานครได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึง 6 เท่า จากพื้นที่ 76.14 ตารางกิโลเมตร เป็น 450.01 ตารางกิโลเมตร ในจำนวนนี้พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อสาธารณูปโภคมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุด ประมาณ 16.6 เท่า จาก 2.74 ตารางกิโลเมตร เป็น 45.41 ตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ พื้นที่พาณิชยกรรมเพิ่มขึ้น 9 เท่า จาก 4.39 ตารางกิโลเมตร เป็น 39.48 ตารางกิโลเมตร พื้นที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 6 เท่า จาก 42.41 ตารางกิโลเมตร เป็น 257.33 ตารางกิโลเมตร พื้นที่อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 5.4 เท่า จาก 6.00 ตารางกิโลเมตร เป็น 32.56 ตารางกิโลเมตร พื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มขึ้น 4 เท่า จาก 2.40 ตารางกิโลเมตร เป็น 9.93 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่สถาบันเพิ่มขึ้น 3.6 เท่า จาก 18.20 ตารางกิโลเมตร เป็น 65.30 ตารางกิโลเมตร

ในปี พ.ศ. 2526 กรุงเทพมหานครมีพื้นที่เมืองประมาณ 450.01 ตารางกิโลเมตร ในจำนวนนี้ เป็นพื้นที่อยู่อาศัยมากที่สุดถึงร้อยละ 57.18 รองลงมาได้แก่ สถานที่ราชการ สถาบัน และวัด คิดเป็นร้อยละ 14.51 สาธารณูปโภค ร้อยละ 10.09 พาณิชยกรรมร้อยละ 8.77 อุตสาหกรรมร้อยละ 7.24 และสวนสาธารณะร้อยละ 2.21 ดังแสดงรายละเอียดการใช้ที่ดินแต่ละชนิดในแต่ละเขตในตารางที่ 2.23 ซึ่งพอจะพิจารณารายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.23 การใช้ที่ดินของกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2526

(หน่วย: ตร.กม.)

ลำดับที่	เขต	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		อุตสาหกรรม		สถาบัน		ราชการอุปโภค		สวนสาธารณะ	
		2521	2526	2521	2526	2521	2526	2521	2526	2521	2526	2521	2526
1	พญาไท	10.61	5.38	2.68	2.52	0.01	0.10	5.38	4.19	0.79	3.13	0.23	0.09
2	ดุสิต	7.45	4.25	1.08	1.38	2.38	1.08	6.47	5.98	0.50	2.04	0.48	0.99
3	ปทุมวัน	0.88	2.10	1.80	2.03	-	-	1.82	1.95	-	0.91	0.88	1.11
4	ป้อมปราบฯ	0.35	0.24	1.50	0.99	0.01	-	0.40	0.35	0.02	0.27	-	-
5	พระนคร	0.35	0.29	1.72	1.40	0.01	0.02	1.98	1.66	-	0.73	-	0.17
6	บางรัก	0.57	2.33	2.03	1.55	-	0.02	0.70	0.95	-	0.75	-	-
7	สัมพันธวงศ์	-	-	0.65	1.05	0.28	-	0.16	0.11	-	0.09	-	-
8	ห้วยขวาง	5.20	8.27	0.98	1.72	-	0.14	0.94	0.01	-	0.88	-	0.11
9	ธนบุรี	4.98	2.88	0.84	1.85	0.34	0.41	1.26	0.90	-	0.50	-	0.05
10	คลองสาม	3.36	2.54	0.68	0.98	0.32	0.44	0.61	0.42	-	0.39	-	-
11	บางกอกใหญ่	4.75	3.22	0.61	0.70	0.15	0.25	0.79	0.64	-	0.28	-	0.05
เขตชั้นใน		38.50	31.50	14.57	16.17	3.50	2.46	20.51	17.16	1.31	9.97	1.59	2.57
12	ยานนาวา	8.00	12.51	0.90	1.76	1.88	4.57	4.31	1.64	-	1.66	-	0.10
13	พระโขนง	32.48	44.45	3.44	5.75	4.63	6.51	5.05	2.96	0.02	3.83	1.66	0.96
14	บางเขน	35.78	49.41	2.02	4.78	0.63	2.35	22.34	15.85	3.48	15.46	8.13	2.35
15	บางกะปิ	45.24	46.61	2.09	3.75	1.20	2.28	2.48	1.19	0.02	2.18	0.73	2.84
16	บางกอกน้อย	11.31	9.34	1.18	1.88	0.11	0.28	1.58	1.37	0.35	0.95	-	-
17	ภาษีเจริญ	10.35	13.31	0.77	1.65	1.54	1.33	1.30	0.73	-	1.05	0.01	0.41
18	ราชบุรีบูรณะ	6.10	7.34	0.98	0.90	2.22	3.05	0.62	0.70	0.06	0.56	0.20	0.30
เขตชั้นกลาง		149.26	182.97	11.38	20.47	12.21	20.37	37.68	24.44	3.93	25.69	10.73	6.96
19	หนองจอก	5.28	4.13	-	0.12	0.14	0.19	0.70	0.16	-	2.39	-	-
20	มีนบุรี	25.73	10.73	0.14	0.39	0.98	1.25	0.71	0.44	-	0.19	-	-
21	ลาดกระบัง	11.56	8.65	0.14	0.35	1.04	4.38	1.90	1.44	-	1.29	1.85	0.24
22	บางขุนเทียน	4.98	10.68	0.56	1.38	0.90	2.92	1.90	1.43	-	2.74	-	-
23	ตลิ่งชัน	0.82	4.75	0.02	0.22	0.03	0.07	0.90	0.15	-	1.98	-	0.16
24	หนองแขม	7.28	3.92	0.02	0.38	0.99	0.92	1.00	0.27	0.04	1.16	0.001	-
เขตชั้นนอก		55.65	42.86	0.88	2.84	4.08	9.73	7.11	3.89	0.04	9.75	1.85	0.40
กรุงเทพมหานคร		243.41	257.33	26.83	39.48	19.79	32.56	65.30	45.49	5.28	45.41	14.17	9.93

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร

1. ที่อยู่อาศัย ในปี พ.ศ. 2526 มีพื้นที่อยู่อาศัยประมาณ 257.33 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 16.40 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในจำนวนนี้อยู่ในเขตชั้นกลางมากที่สุดคือ 182.97 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 71.10 ของพื้นที่อยู่อาศัยทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เขตชั้นนอก และเขตชั้นใน คิดเป็นร้อยละ 16.66 และ 12.24 ตามลำดับ

2. พาณิชยกรรม ในปี พ.ศ. 2526 จากจำนวนพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด 1,568.737 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อพาณิชยกรรมประมาณ 39.48 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 2.52 เขตที่มีพื้นที่พาณิชยกรรมมากที่สุดคือ เขตชั้นกลาง มีจำนวน 20.47 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 51.85 ของพื้นที่พาณิชยกรรมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เขตชั้นใน และเขตชั้นนอก มีจำนวนร้อยละ 40.96 และ 7.19 ตามลำดับ

3. อุตสาหกรรมได้แก่การใช้ประโยชน์ที่ดินในการอุตสาหกรรมและโกดังคลังสินค้า ในปี พ.ศ. 2526 มีจำนวนทั้งสิ้น 32.56 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.08 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยที่เขตชั้นกลางมีพื้นที่อุตสาหกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.56 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นนอก ร้อยละ 29.88 และเขตชั้นในร้อยละ 7.56

4. สถาบัน รวมถึงการใช้ที่ดินเพื่อสถานที่ราชการ สถาบันต่างๆ และศาสนสถาน ในปี พ.ศ. 2526 มีจำนวน 65.30 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 4.16 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด เขตที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดนี้มากที่สุดคือ เขตชั้นกลาง มีประมาณร้อยละ 57.70 ส่วนเขตชั้นในและเขตชั้นนอกมีประมาณร้อยละ 31.41 และ 10.89 ตามลำดับ

5. สาธารณูปโภคได้แก่การใช้ที่ดินเพื่อปัจจัยพื้นฐานที่ให้บริการแก่ประชาชน อันได้แก่ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2526 มีพื้นที่ชนิดนี้ประมาณ 45.41 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 2.89 ของพื้นที่ทั้งกรุงเทพมหานคร เขตที่มีพื้นที่สาธารณูปโภคมากที่สุดคือ เขตชั้นกลาง มีจำนวนร้อยละ 56.57 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นใน มีร้อยละ 21.96 และเขตชั้นนอกมีร้อยละ 21.47

6. สวนสาธารณะรวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในปี พ.ศ. 2526 มีจำนวนทั้งสิ้น 9.93 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 0.63 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยที่เขตชั้นกลางมีพื้นที่สวนสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.09 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นใน ร้อยละ 25.88 และเขตชั้นนอก ร้อยละ 4.03 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปริมาณพื้นที่ที่ขออนุญาตค้าและจัดสรรที่ดิน ที่รวบรวมโดยกองควบคุม และอนุญาตการค้าและจัดสรรที่ดิน กรมที่ดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516-2526 ดังแสดงในตารางที่ 2.24 จะแสดงได้อย่างเด่นชัดถึงการ เข้าครอบครองพื้นที่ดินในแต่ละ เขตของกรุง เทพมหานคร จะพบว่าในช่วง เวลาดังกล่าว กรุงเทพมหานครมีปริมาณพื้นที่ที่ขออนุญาตค้าและจัดสรรที่ดิน จำนวนทั้งสิ้น 28.1 ตารางกิโลเมตร ในจำนวนพื้นที่นี้อยู่ใน เขตชั้นกลางมากที่สุด คือประมาณ ร้อยละ 71.92 รองลงมาได้แก่ เขตชั้นนอกคิดเป็นร้อยละ 22.82 และเขตชั้นในมีการขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อการค้าและจัดสรรที่ดินมากที่สุดคือ ประมาณ 6.545 ตารางกิโลเมตร รองลงมาได้แก่ เขตพระโขนง และเขตบางเขน มีจำนวน 5.595 ตารางกิโลเมตร และ 3.724 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ ส่วนทางฝั่งธนบุรีจะเห็นได้ว่าการขยายตัวของการจัดสรร ที่ดินมาก แต่ เป็นปริมาณที่น้อยกว่า เขตบางกะปิ เขตพระโขนง และ เขตบางเขน

บริการสาธารณูปโภค

การสาธารณูปโภค (Public Utility) หมายถึงการประกอบการ เพื่อประโยชน์ แก่ประชาชน เป็นสาธารณะ โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

- เป็นกิจการที่กระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความผาสุกของประชาชน
- เป็นกิจการที่รัฐจะต้องดำเนินการ เองหรือ เข้าควบคุมโดยใกล้ชิด
- เป็นกิจการ เพื่อสาธารณประโยชน์ทั่วไป ไม่จำกัด เพศ วัย ศาสนา หรือความแตกต่างอื่นใด
- เป็นกิจการที่มีกำหนด เวลาบริการแน่นอน
- เป็นกิจการที่ทำโดยไม่หวังผลกำไร อาจ เรียกค่าตอบแทนได้บ้าง เท่าที่จำเป็น หรือจะทำให้ เปล่าก็ได้

บริการสาธารณูปโภคที่นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ ได้แก่ บริการไฟฟ้า บริการประปา และบริการโทรศัพท์ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญมากต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เพราะปัจจัย เหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการดำเนินธุรกิจของ ประชาชนทั่วไป

1. บริการไฟฟ้า

การไฟฟ้านครหลวง เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ให้บริการ ไฟฟ้าแก่ประชาชน ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดติดต่อกัน ได้แก่ สมุทรปราการและนนทบุรี รวมคิด เป็นพื้นที่ ในความรับผิดชอบทั้งสิ้น 3,106 ตารางกิโลเมตร⁽¹¹⁾ โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่

ตารางที่ 2.24 ปริมาณพื้นที่ขออนุญาตค่าและจัดสรรที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2516-2526

(หน่วย:ตร.กม.)

ลำดับที่	เขต	2516	2517	2518	2519-2523	2524	2525	2526	รวม
1	พญาไท	-	-	-		0.101	0.018	0.005	0.124
2	ดุสิต	-	-	-		0.235	0.157	0.064	0.456
3	ปทุมวัน	-	-	-		0.053	0.010	0.013	0.076
4	ป้อมปราบฯ	-	0.002	-		-	-	-	0.002
5	พระนคร	-	-	-		-	0.006	-	0.006
6	บางรัก	-	-	-		0.082	0.014	0.005	0.101
7	สัมพันธวงศ์	-	-	-		0.021	0.019	0.013	0.053
8	ห้วยขวาง	-	-	-		0.054	0.069	0.019	0.142
9	ธนบุรี	-	-	-		0.027	0.061	0.003	0.091
10	คลองสาน	-	-	-		0.013	0.064	0.019	0.096
11	บางกอกใหญ่	-	-	-		0.176	0.150	0.003	0.329
	เขตชั้นใน	-	0.002	-		0.762	0.568	0.144	1.476
12	ยานนาวา	-	-	-		2.098	0.250	0.010	2.358
13	พระโขนง	-	0.365	0.424		0.685	3.667	0.454	5.595
14	บางเขน	0.011	-	-		0.053	3.306	0.354	3.724
15	บางกะปิ	0.554	-	-		1.582	2.795	1.614	6.545
16	บางกอกน้อย	-	-	-		0.219	0.216	0.043	0.478
17	ภาษีเจริญ	-	-	-		0.029	0.726	0.027	0.782
18	ราษฎร์บูรณะ	-	-	-		-	0.658	0.070	0.728
	เขตชั้นกลาง	0.565	0.365	0.424		4.666	11.618	2.572	20.210
19	หนองจอก	-	-	-		-	0.715	0.432	1.147
20	มีนบุรี	-	-	-		-	0.624	0.512	1.136
21	ลาดกระบัง	-	0.019	-		0.072	0.438	0.336	0.865
22	บางขุนเทียน	-	-	-		-	1.533	0.117	1.650
23	คลองขี้	-	-	-		-	1.171	0.245	1.416
24	หนองแขม	-	-	-		-	0.118	0.082	0.200
	เขตชั้นนอก	-	0.019	-		0.072	4.599	1.724	6.414
	กรุงเทพมหานคร	0.565	0.386	0.424		5.500	16.785	4.440	28.100

ไม่มีผู้ขออนุญาต

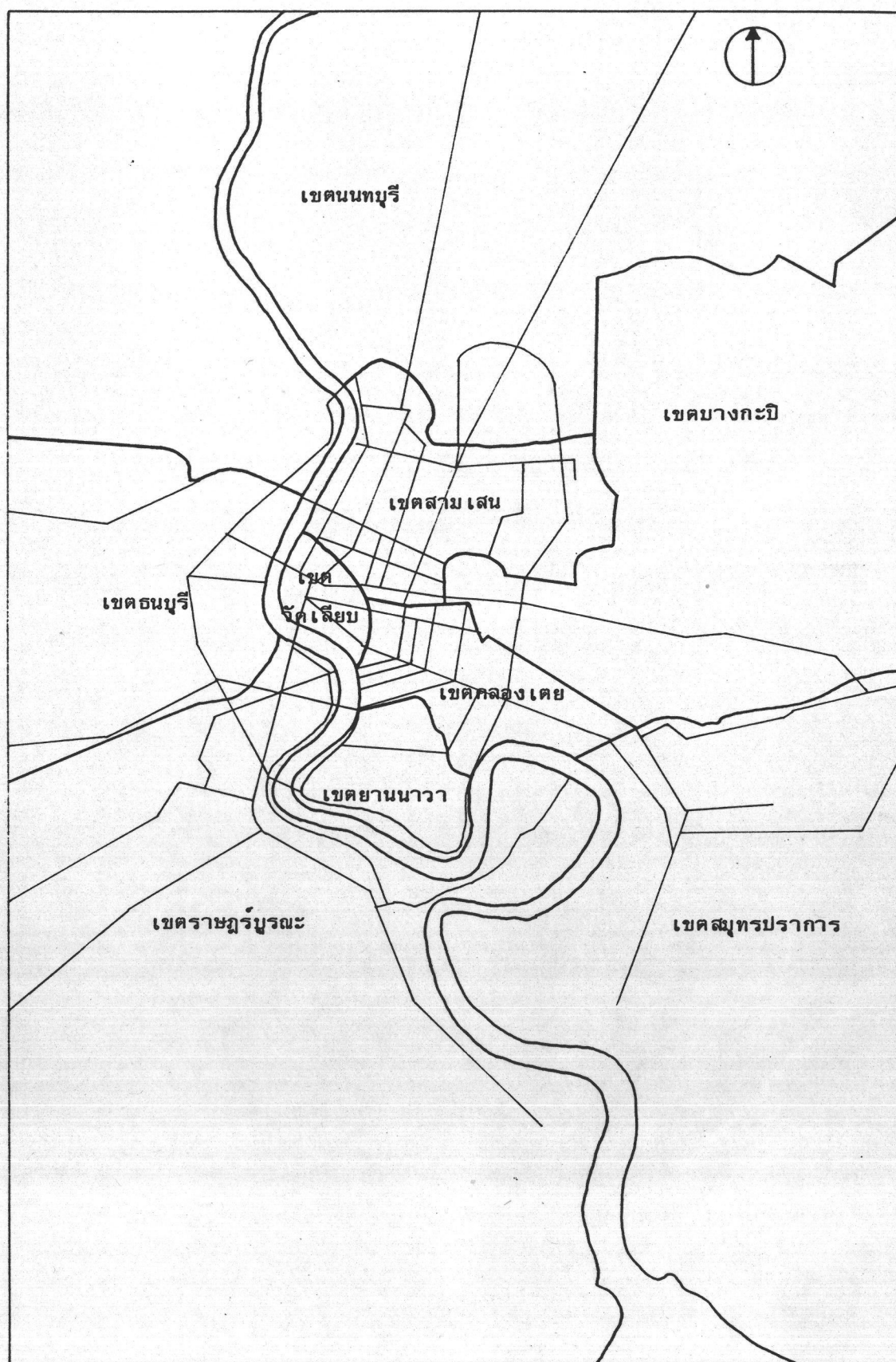
ที่มา : กองควบคุมและอนุญาตการค้าและจัดสรรที่ดิน กรมที่ดิน

ดังกล่าวประมาณ 6.5 ล้านคน การไฟฟ้านครหลวงนี้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 และกิจการได้ขยายตัวมากขึ้นตามลำดับควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตของนครหลวง เพื่อให้ประชาชนมีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันสามารถให้บริการไฟฟ้าตามความต้องการของผู้ใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ได้โดยไม่จำกัดปริมาณ ตามกำหนดเวลาที่ต้องการ

เขตจำหน่ายของการไฟฟ้านครหลวง แบ่งออกเป็น 9 เขต ซึ่งในแต่ละเขตจำหน่าย จะมีพื้นที่รับผิดชอบแตกต่างกันไป ดังแสดงในแผนที่ภาพที่ 2.14 ดังนี้

- เขตจำหน่ายวัดเลียบ รับผิดชอบพื้นที่ในเขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตสัมพันธวงศ์ของกรุงเทพมหานคร
- เขตจำหน่ายคลองเตย รับผิดชอบพื้นที่ในเขตปทุมวัน เขตบางรัก และเขตพระโขนง
- เขตจำหน่ายยานนาวา รับผิดชอบพื้นที่ในเขตยานนาวา
- เขตจำหน่ายสามเสน รับผิดชอบพื้นที่ในเขตดุสิต และเขตพญาไท
- เขตจำหน่ายบางกะปิ รับผิดชอบพื้นที่ในเขตบางกะปิ เขตพระโขนง และเขตมีนบุรี
- เขตจำหน่ายธนบุรี รับผิดชอบพื้นที่ในเขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตคลองสาน เขตภาษีเจริญ และเขตหนองแขม
- เขตจำหน่ายราษฎร์บูรณะ รับผิดชอบพื้นที่ในเขตบางขุนเทียน เขตธนบุรี เขตคลองสาน และเขตราษฎร์บูรณะ
- เขตจำหน่ายนนทบุรี รับผิดชอบในพื้นที่นนทบุรี ปากเกร็ด บางเขน บางกรวย บางใหญ่ บางบัวทอง และบางไทรน้อย
- เขตจำหน่ายสมุทรปราการ รับผิดชอบในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ บางพลี และบางบ่อ

ในการวิจัยนี้ ได้นำข้อมูลหน่วยจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าแยกตามเขตจำหน่ายข้างต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515-2527 มาใช้ในการศึกษา ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.25 จะพบว่าในปี พ.ศ. 2515 มีหน่วยจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าในความรับผิดชอบของการไฟฟ้านครหลวงทั้งสิ้นประมาณ 3,503.63 ล้านหน่วย หลังจากนั้นมามีอัตราเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 9.6 ต่อปี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2527 มีจำนวนหน่วยจำหน่ายพลังงานไฟฟ้ารวม 10,397.81 ล้านหน่วย

ภาพที่ 2.14 พื้นที่เขตจำหน่ายของการไฟฟ้านครหลวง

ตารางที่ 2.25 หน่วยจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าแยกตามเขตจำหน่ายของการไฟฟ้านครหลวง ปี พ.ศ.2515-2527

เขตจำหน่าย	(หน่วย: ล้านหน่วย)															
	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527			
วัดเดียว	283.46	323.42	303.31	344.02	366.08	407.08	447.45	470.88	463.18	434.39	444.90	499.86	518.06			
คลองเตย	513.06	597.67	565.21	623.69	656.56	768.39	865.79	932.62	940.55	943.42	961.11	1,083.82	1,154.87			
ยานนาวา	166.77	188.80	186.50	211.70	220.65	221.52	248.14	266.83	296.93	297.55	311.20	366.91	389.21			
บางกะปิ	206.93	300.37	304.72	365.88	413.58	491.35	583.64	701.41	759.09	795.67	823.42	958.04	1,041.04			
สมุทรปราการ	615.36	739.61	797.38	864.29	982.88	1,142.45	1,277.91	1,483.99	1,560.25	1,628.86	1,568.39	1,738.62	2,039.60			
สามเสน	521.71	586.61	561.58	597.53	620.97	718.22	798.62	853.09	835.89	870.86	854.92	956.92	1,009.67			
นนทบุรี	506.53	646.21	701.41	766.89	928.84	1,037.59	1,133.02	1,232.17	1,318.17	1,428.36	1,599.24	1,534.01	1,677.36			
ธนบุรี	186.52	229.82	217.86	230.88	257.24	299.08	350.41	410.29	445.63	476.36	497.90	580.55	645.38			
ราชบุรี/ประจวบ	503.29	571.68	618.05	785.03	838.15	968.80	1,101.66	1,234.64	1,260.75	1,306.63	1,376.93	1,532.86	1,872.62			
รวมทั้งสิ้น	3,503.63	4,184.19	4,256.02	4,789.81	5,284.95	6,054.49	6,806.64	7,605.92	7,867.44	8,182.20	8,438.01	9,251.59	10,397.81			

ที่มา : การไฟฟ้านครหลวง

หรือประมาณ 3 เท่าตัว โดยที่เขตจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มียอดการจำหน่ายมากที่สุดคือ เขตจำหน่ายราชบุรีบูรณะ มีหน่วยจำหน่ายถึง 1,872.62 ล้านหน่วย หรือคิดเป็นร้อยละ 18.01 ของหน่วยจำหน่ายทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เขตจำหน่ายคลองเตย มีหน่วยจำหน่าย 1,154.87 ล้านหน่วย หรือประมาณร้อยละ 11.11 ส่วนเขตจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าที่มีการจำหน่ายได้น้อยที่สุดคือ เขตจำหน่ายยานนาวา จำหน่ายได้เพียง 389.21 ล้านหน่วย หรือประมาณร้อยละ 3.74 เท่านั้น

2. บริการประปา

การประปานครหลวง เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาและให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ รวมพื้นที่ในความรับผิดชอบทั้งสิ้นประมาณ 3,100 ตารางกิโลเมตร⁽¹²⁾ มีประชากรอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวนี้ประมาณ 6.5 ล้านคน การประปานครหลวงนี้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2510 จากการรวมกิจการประปากรุงเทพของการประปากรุงเทพ กรมโยธาธิการ กิจการประปานครบุรี ของเทศบาลนครธนบุรี กิจการประปานครบุรีของกองประปาภูมิภาค กรมโยธาธิการ และกิจการประปาสุมทรปราการของการประปาเทศบาลสมุทรปราการ เข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจจัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา รวมถึงการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา และดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องกัน หรือเป็นประโยชน์แก่กิจการประปา

ระบบการจ่ายน้ำประปา การประปานครหลวงมีโรงสูบน้ำดิบ 2 แห่ง คือ โรงสูบน้ำดิบสำแล ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลสำแล อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี มีกำลังความสามารถสูบน้ำได้สูงสุดประมาณ 2.3 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน และโรงสูบน้ำดิบบางซื่อซึ่งมีกำลังสูบน้ำประมาณ 0.9 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน แล้วส่งน้ำมายังโรงกรองน้ำซึ่งมีจำนวน 3 แห่ง คือ โรงกรองน้ำบางเขน โรงกรองน้ำสามเสน และโรงกรองน้ำธนบุรี หลังจากนั้นก็นำน้ำแจกจ่ายไปให้กับประชาชนผู้ใช้น้ำต่อไป ดังแสดงแผนที่ตำแหน่งที่ตั้งและเขตพื้นที่บริการในภาพที่ 2.15

ในด้านการให้บริการ การประปานครหลวงได้จัดให้มีสำนักงานประปาสาขาทั้งหมด 7 แห่ง เป็นผู้รับผิดชอบในการให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบแตกต่างกันไป ดังนี้

- สาขาบางพลัด มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือถึงสะพานพระรามหก ทิศใต้ถึงคลองบางกอกใหญ่ คลองบางไส้ไก่และทางรถไฟสายมหาชัย ทิศตะวันออกจรดแม่น้ำเจ้าพระยา และทิศตะวันตกสิ้นสุดที่ซอยนงพงาและซอยเพชรเรืองสอง ถนนเพชรเกษม

-สาขาดากสิน มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือจรดแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศใต้ครอบคลุมบริเวณถนนสุขสวัสดิ์ เขตราชบุรีบูรณะ ทิศตะวันออกจรดแม่น้ำเจ้าพระยา และทิศตะวันตกครอบคลุมริมทางรถไฟสายมหาชัย วัดแจรงร้อน เขตราชบุรีบูรณะ

-สาขาทุ่งมหาเมฆ มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือจรดคลองหัวลำโพงและถนนพระรามสี่ ทิศใต้จรดแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันออกถึงคลองเตย และทิศตะวันตกจรดฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

-สาขาพระโขนง มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือจรดคลองสามเสน คลองแสนแสบ ทิศใต้ครอบคลุมบริเวณอำเภอพระประแดงฝั่งซ้าย อำเภอเมืองสมุทรปราการ ทิศตะวันออกครอบคลุมบริเวณสุขาภิบาลประเวศ และทิศตะวันตกจรดแม่น้ำเจ้าพระยา

-สาขาแมนศรี มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือจรดคลองผดุงกรุงเกษมกับคลองแสนแสบ ทิศใต้จรดถนนพระรามสี่ ทิศตะวันออกจรดทางรถไฟช่องนนทรี และทิศตะวันตกจรดฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

-สาขาพลโยธิน มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือครอบคลุมบริเวณบางเขน ฝั่งขวามือทางรถไฟสายเหนือ ทิศใต้จรดคลองสามเสน ทิศตะวันออกจรดคลองแสนแสบและทิศตะวันตกจรดทางรถไฟสายเหนือ

-สาขานนทบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบคือ ทิศเหนือครอบคลุมบริเวณอำเภอปากเกร็ด ทุ่งสองห้อง ทิศใต้จรดคลองผดุงกรุงเกษม คลองแสนแสบ ทิศตะวันออกจรดทางรถไฟสายเหนือ และทิศตะวันตกจรดแม่น้ำเจ้าพระยา

จากสถิติจำนวนรายผู้ใช้น้ำประปา แยกตามสำนักงานประปาสาขา ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2527 แสดงไว้ในตารางที่ 2.26 จะพบว่าในปี พ.ศ. 2517 มีจำนวนรายผู้ใช้น้ำประปาทั้งสิ้น 263,150 ราย แล้วเพิ่มขึ้นตลอดทุกปีด้วยอัตราการเพิ่มประมาณร้อยละ 5.40 ต่อปี จนถึงปี พ.ศ. 2527 มีจำนวนผู้ใช้น้ำประปารวม 442,190 ราย สำนักงานประปาสาขาในเขตกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนผู้ใช้น้ำประปามากที่สุด คือสาขาบางพลัด มีจำนวนผู้ใช้ 91,973 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 20.80 ของจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด รองลงมาได้แก่สาขาพลโยธิน มีจำนวน 84,167 ราย หรือร้อยละ 19.03 และสาขาพระโขนง มีจำนวน 83,405 ราย หรือประมาณร้อยละ 18.86 ส่วนสาขาที่มีจำนวนผู้ใช้น้ำน้อยที่สุด คือสาขาแมนศรี มีจำนวน 54,240 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.27 ของจำนวนผู้ใช้น้ำประปาทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2.26 จำนวนรายผู้ใช้บริการแพทย์ตามสาขาของการประกันสุขภาพ ปี พ.ศ. 2517-2527

สาขาการประมา	(หน่วย : ราย)										
	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
บางหลัก	48,340	52,402	54,784	57,090	60,903	63,889	70,715	75,985	80,814	85,587	91,973
ตากสิน	42,076	45,282	46,725	47,983	48,854	50,033	52,282	54,596	56,327	59,444	62,910
พหลโยธิน	30,335	31,756	33,810	34,887	39,475	41,662	47,382	54,940	60,354	65,173	84,167
ทุ่งมหาเมฆ	45,323	45,165	46,940	48,243	49,643	52,047	55,654	57,805	60,244	62,230	65,495
แมนศรี	50,047	49,236	48,649	48,706	48,254	48,554	48,753	48,674	49,092	48,995	54,240
พระโขนง	47,029	47,206	48,074	50,387	52,715	56,061	60,186	64,840	70,493	73,832	83,405
รวมทั้งสิ้น	263,150	271,047	278,982	287,296	299,844	312,246	334,972	356,840	377,324	395,261	442,190

ที่มา : สำนักงานแผนและพัฒนา การประกันสุขภาพ

3. บริการโทรศัพท์

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ในการจัด
 ค่าบริการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการโทรศัพท์ เพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และ
 ค่าบริการอันเกี่ยวกับกิจการโทรศัพท์และธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน แก่กิจการโทรศัพท์
 องค์การโทรศัพท์ฯ นี้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 หลังจากนั้นมาก็มีการปรับปรุงและขยายกิจ
 การทางด้านบริการโทรศัพท์เรื่อยมา จนกระทั่งปัจจุบันนี้องค์การโทรศัพท์ฯ ได้แบ่ง เขตโทรศัพท์
 นครหลวงในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง อันได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และ
 สมุทรปราการ ออกเป็น 4 เขตโทรศัพท์นครหลวง⁽¹³⁾ และในแต่ละเขตประกอบด้วยชุมสาย
 โทรศัพท์ต่างๆ มากมาย ดังแสดงในแผนที่ภาพที่ 2.16 ดังนี้

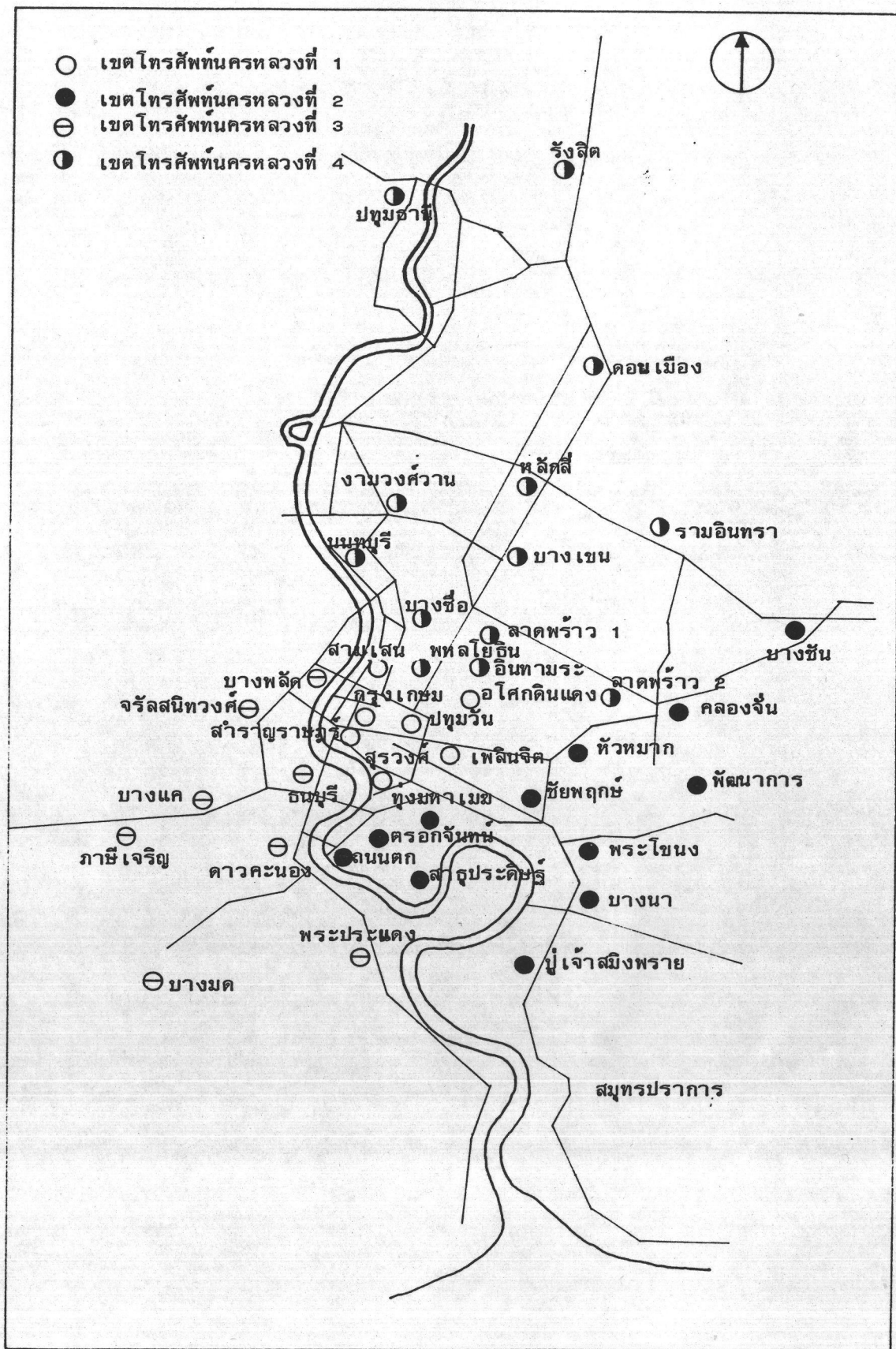
-เขตโทรศัพท์นครหลวงที่ 1 ประกอบด้วยชุมสายโทรศัพท์จำนวน 7 ชุมสาย
 ได้แก่ ชุมสายสามเสน กรุงเทพฯ สำราญราษฎร์ ปทุมวัน สุรวงศ์ เพลินจิต และอโศก-ดินแดง

-เขตโทรศัพท์นครหลวงที่ 2 ประกอบด้วยชุมสายโทรศัพท์จำนวน 13 ชุมสาย
 ได้แก่ ชุมสายทุ่งมหาเมฆ ครอบงันตัน ถนนตก สาธุประดิษฐ์ ชัยพฤกษ์ พระโขนง บางนา
 หัวหมาก คลองจั่น พัฒนาการ บางชัน ภูเขาทอง และสมุทรปราการ

-เขตโทรศัพท์นครหลวงที่ 3 ประกอบด้วยชุมสายโทรศัพท์ จำนวน 9 ชุมสาย
 ได้แก่ ชุมสายบางพลัด จรัญสนิทวงศ์ ธนบุรี บางแค ดาวคะนอง ภาษีเจริญ หนองแขม
 พระประแดง และบางมด

-เขตโทรศัพท์นครหลวงที่ 4 ประกอบด้วยชุมสายโทรศัพท์จำนวน 13 ชุมสาย
 ได้แก่ ชุมสายทลโยธิน อินทามระ ลาดพร้าว 1 ลาดพร้าว 2 บางซื่อ บางเขน งามวงศ์วาน
 หลักสี่ รามอินทรา คอนเมือง นนทบุรี รังสิต และปทุมธานี

ในงานวิจัยนี้ ได้ใช้จำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าโทรศัพท์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507-2527
 มาใช้ในการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2.27 จะพบว่า ในปี พ.ศ. 2507 มีจำนวนเลขหมาย
 ผู้เช่าโทรศัพท์ 35,064 เลขหมาย หลังจากนั้นมาจำนวนเลขหมายได้เพิ่มขึ้นตลอดทุกปี ด้วย
 อัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 13.00 ต่อปี จนถึงปี พ.ศ. 2527 มีจำนวนเลขหมายทั้งสิ้น 361,933
 เลขหมาย คิดเป็นจำนวนเพิ่มมากกว่า 10 เท่าตัว ชุมสายโทรศัพท์ที่มีจำนวนผู้เช่าโทรศัพท์มาก
 ที่สุดคือ ชุมสายสำราญราษฎร์ มีจำนวน 29,598 เลขหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 8.18 ของ
 จำนวนเลขหมายที่มีผู้เช่าทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ชุมสายสุรวงศ์ มีจำนวน 28,075
 เลขหมาย หรือประมาณร้อยละ 7.76 ส่วนชุมสายที่มีผู้เช่าโทรศัพท์น้อยที่สุด คือ ชุมสายวิภาวดี
 รังสิต มีจำนวนเพียง 436 เลขหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 0.12 เท่านั้น

ภาพที่ 2.16 ที่ตั้งของชุมชนสายไทรศัพทในเขต ไทรศัพทนครหลวง

ตารางที่ 2.27 จำนวนสมาชิกที่มีอยู่เข้าโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปี พ.ศ. 2507-2527

(หน่วย: เสนอหมาย)

ชื่อสมาชิก	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517
กรุงเทพมหานคร	-	-	1,984	3,886	6,224	7,205	8,312	12,342	13,332	13,675	14,137
คลองจั่น	-	-	-	-	-	-	-	100	2,088	2,530	2,755
งามวงศ์วาน	-	-	-	-	-	217	863	1,146	1,281	1,344	1,389
จรัลสนิทวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ชัยพฤกษ์	2,788	4,713	4,818	4,906	5,261	6,945	8,311	11,898	15,812	16,739	18,144
ดาวคะนอง	-	-	-	-	-	-	-	3,266	3,306	3,314	3,338
ดอนเมือง	-	-	-	-	-	-	-	708	764	869	1,037
คลองจั่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ดอนเมือง	-	-	-	-	-	37	896	1,320	1,755	1,799	1,812
ทุ่งมหาเมฆ	-	-	-	-	-	570	5,548	8,850	9,046	9,316	9,741
ธนบุรี	3,184	3,773	4,149	5,214	5,651	6,170	6,023	8,241	11,531	12,041	11,984
นนทบุรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บางเขน	-	-	-	-	-	-	-	1,737	2,112	2,327	2,356
บางแค	-	-	-	-	-	-	255	2,303	2,305	2,317	3,145
บางซื่อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บางนา	-	-	-	-	-	161	806	3,048	3,257	3,336	3,424
บางพลัด	3,393	3,358	3,279	2,781	2,590	2,970	3,295	2,046	3,258	3,343	3,430
บางมด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ปทุมธานี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81
ปทุมวัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ผู้ใจสมัคร	-	-	-	-	-	-	-	828	868	926	955
ทั่วประเทศ	-	-	-	-	-	113	599	895	1,043	1,097	1,174

ตารางที่ 2.27 จำนวนเงินหน่วยทอนที่มีผู้ถือหุ้นในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปี พ.ศ. 2507-2527 (ต่อ)

ชื่อผู้สมชาย	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517
พระโขนง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พหลโยธิน	4,753	5,343	5,902	5,651	5,171	5,854	6,468	7,574	8,647	9,013	9,327
พัฒนาการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เพลินจิต	2,369	3,756	4,478	4,700	7,216	7,957	8,372	13,803	16,880	17,706	18,099
ภาณุเจริญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รังสิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รามอินทรา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลาดพร้าว 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลาดพร้าว 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมุทรปราการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาตุประสิทธิ์	-	-	-	-	-	-	-	-	832	833	827
สามเสน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สุรวงศ์	8,768	8,498	8,718	8,660	7,982	9,108	7,168	7,476	8,699	9,167	9,544
สุราษฎร์ธานี	9,809	9,714	8,832	8,063	8,075	9,088	9,368	12,746	13,856	14,559	16,203
หัวหมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หนองแขม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หลักสี่	-	-	-	-	-	-	-	364	348	353	356
อโศกดินแดง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อินทามระ	-	-	-	-	-	-	-	2,100	2,815	3,117	3,662
รวมทั้งสิ้น	35,064	39,155	42,060	43,861	48,170	56,395	66,382	105,550	127,291	133,440	141,115

ตารางที่ 2.27 จำนวนรถยนต์ที่มีเข้าโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปี พ.ศ. 2507-2527 (ต่อ)

ชื่อชุมสาย	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
กรุงเทพฯ	17,948	18,252	19,157	16,259	17,816	16,544	17,484	18,603	19,385	19,449
คลองจั่น	3,679	4,760	4,944	7,009	4,600	6,837	7,537	8,669	11,189	12,556
งามวงศ์วาน	4,184	4,993	5,157	5,268	4,257	4,717	5,005	5,157	5,234	5,282
จรัลสนิทวงศ์	-	-	-	-	4,065	4,827	4,917	4,993	5,319	5,970
รัชดาภิเษก	19,040	19,512	19,594	17,958	16,668	18,907	19,396	20,609	22,042	22,473
ดาวคะนอง	4,736	5,159	5,184	6,778	7,441	7,741	7,815	9,323	11,108	11,681
ดอนเมือง	1,885	2,198	2,359	1,875	2,142	2,523	2,744	2,961	3,372	4,075
คลองจั่นใหม่	-	-	-	-	4,209	4,380	4,755	5,332	6,476	9,400
ถนนตก	2,116	2,293	2,490	2,851	2,991	3,108	3,148	3,345	4,010	4,588
ทุ่งมหาเมฆ	10,545	9,681	9,733	9,781	6,867	7,161	8,019	8,934	9,781	9,884
อนุรี	14,441	14,366	14,890	17,604	18,139	19,316	19,566	19,668	20,117	20,739
นนทบุรี	-	-	-	-	2,597	2,785	2,852	3,123	3,254	3,889
บางขุนเทียน	-	-	-	-	-	-	-	-	348	543
บางเขน	4,018	4,511	4,913	4,477	2,935	3,398	4,937	5,534	6,399	7,670
บางแค	4,895	5,261	5,356	5,832	3,140	5,899	5,822	5,859	5,464	5,804
บางชัน	204	265	422	550	633	650	666	679	660	650
บางซื่อ	6,457	7,999	8,843	9,639	9,712	6,686	9,046	9,610	9,702	9,823
บางนา	5,117	5,424	6,084	4,380	5,336	7,111	8,572	9,461	10,256	10,880
บางพลัด	3,473	2,671	5,688	7,352	7,769	7,820	7,952	8,936	10,172	10,796
บางมด	-	-	-	-	644	840	862	900	731	842
ปทุมธานี	171	194	200	281	406	444	470	563	594	618
ปทุมวัน	-	-	-	-	-	4,733	5,146	5,259	5,281	5,309
ปู่เจ้าสมิงพราย	1,105	915	916	3,023	4,328	4,823	4,898	5,752	6,436	6,674
พระประแดง	2,276	2,823	2,884	2,943	2,966	2,990	2,989	2,991	3,042	3,131

ตารางที่ 2.27 จำนวนเงินหมายที่มีอยู่เข้าโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ปี พ.ศ. 2507-2527 (ต่อ)

ชื่อหน่วยสาย	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527
พระโขนง	-	-	-	4,673	4,760	4,812	4,904	5,870	6,718	7,218
พหลโยธิน	10,386	11,124	11,379	9,394	10,843	12,256	13,420	14,843	16,139	16,750
พัฒนาการ	-	-	-	458	890	947	980	990	1,513	1,921
เพลินจิต	19,064	19,513	19,466	19,581	17,387	15,243	16,248	17,623	19,595	21,422
ภาษีเจริญ	-	-	-	-	1,861	1,907	1,926	3,040	4,108	4,722
บางรัก	-	-	-	-	-	-	-	-	306	527
บางรัก	104	211	256	290	322	375	383	403	396	412
รามอินทรา	-	-	683	907	950	964	990	990	1,046	1,514
ลาดพร้าว 1	-	-	-	2,647	4,651	4,761	4,939	5,064	5,143	6,149
ลาดพร้าว 2	-	-	-	-	2,395	2,626	2,920	3,153	3,505	5,067
วิภาวดีรังสิต	-	-	-	-	-	-	-	-	88	436
สมุทรปราการ	682	896	1,481	1,717	2,641	3,282	3,475	4,001	4,234	4,424
สาทรประดิษฐ์	1,078	2,633	2,200	2,627	2,001	2,104	2,395	2,842	3,101	2,369
สามเสน	-	-	-	-	-	4,896	5,067	5,628	5,989	6,599
สุวรรณภูมิ	9,774	11,189	16,035	18,722	20,308	22,801	24,612	27,091	28,066	28,075
สุราษฎร์ธานี	18,077	18,688	19,628	25,537	28,442	28,695	29,998	29,267	29,506	29,598
สงเสริมนคร	-	-	-	-	-	-	-	-	190	503
หัวหมาก	-	-	-	-	4,406	6,582	7,484	7,821	7,904	7,961
หนองแขม	-	-	-	1,771	1,146	1,166	1,172	1,172	1,173	1,161
หลักสี่	864	971	1,033	1,120	1,882	1,952	1,960	3,016	3,900	4,695
อโศกดินแดง	-	-	-	-	4,041	4,696	4,841	5,808	7,002	7,846
อินทามระ	3,983	4,328	4,348	5,472	5,020	5,629	5,778	7,179	9,456	9,738
รวมทั้งสิ้น	170,302	179,830	195,223	218,820	243,607	269,534	287,090	312,062	339,510	361,933

ที่มา : หนังสือสถิติโทรศัพท์ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

อุบัติเหตุ

จากสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนถนนสายต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2526 แสดงไว้ในตารางที่ 2.28 ซึ่งตัวเลขเหล่านี้ไม่รวมอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้วคู่กรณีสามารถตกลงกันเองได้ จะพบว่าจำนวนอุบัติเหตุของฝั่งพระนครเกิดขึ้นมากกว่าของฝั่งธนบุรีตลอดทุกปี ในปี พ.ศ. 2526 ฝั่งพระนครมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจำนวน 2,518 ราย ในขณะที่ฝั่งธนบุรีเกิดขึ้น 717 ราย เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในรอบ 4 ปีดังกล่าวจะพบว่า ฝั่งพระนครมีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนอุบัติเหตุประมาณร้อยละ 4.67 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2523-2525 แล้วมาลดลงในปี พ.ศ. 2526 ประมาณร้อยละ 3.30 แต่ทางฝั่งธนบุรีมีจำนวนอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นตลอดทุกปี เฉลี่ยประมาณร้อยละ 20.08 ต่อปี ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูงมาก แต่หากพิจารณาจากค่าเสียหายที่เกิดขึ้นต่อรายแล้ว จะพบว่าค่าเสียหายต่อรายมีค่าลดลงตลอดทุกปี ทั้งทางฝั่งพระนครและทางฝั่งธนบุรี กล่าวคือ ทางฝั่งพระนครมีค่าความเสียหายต่อรายในช่วงปี พ.ศ. 2523-2526 เป็นจำนวนเงิน 3,160, 2,675, 2,210 และ 1,795 บาท/ราย ในขณะที่ทางฝั่งธนบุรีมีค่าความเสียหายเป็น 2,740, 2,560, 2,355 และ 1,715 บาท/ราย ตามลำดับ

ถนนฝั่งพระนครที่มีการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ถนนเจริญกรุง มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2526 จำนวน 399 ราย มีจำนวนคนเสียชีวิต 13 คน จำนวนคนบาดเจ็บ 188 คน และมีทรัพย์สินเสียหายเกิดขึ้น 584,000 บาท รองลงมาได้แก่ ถนนหลานหลวง และถนนราชวิถี

สำหรับถนนทางฝั่งธนบุรีที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคือ ถนนจรัลสนิทวงศ์ มีจำนวน 299 ราย จำนวนคนเสียชีวิต 14 คน คนบาดเจ็บ 49 คน และมีทรัพย์สินเสียหายทั้งหมด 638,000 บาท รองลงมาได้แก่ ถนนเจริญนคร และถนนตากสิน

ตารางที่ 2.29 สถิติอุบัติเหตุบนถนนสายต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2523-2526

ชื่อถนน	2523			2524			2525			2526		
	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)
ฝั่งพระนคร เลียบแม่น้ำ	24	5	326,100	26	1	71,000	20	3	70,000	22	2	60,000
เจริญกรุง	361	17	1,167,000	304	15	985,000	398	14	784,000	399	13	584,000
สาทรเหนือ	28	1	63,000	32	1	65,000	31	1	64,000	33	1	63,000
สาทรใต้	32	1	75,100	31	1	74,000	29	1	73,000	31	1	63,000
จักรเพชร	21	-	46,000	23	1	46,000	27	1	43,000	29	2	33,000
มหาราช	11	-	26,000	9	-	11,000	8	-	98,000	10	1	73,000
ราชดำเนิน กลาง	184	10	880,000	162	11	386,000	171	9	276,000	173	9	176,000
ราชดำเนิน ใน	146	9	513,000	159	13	355,000	164	12	253,000	166	11	153,000
จักรพงษ์	1	1	50,300	26	1	62,000	24	1	60,000	26	1	50,000
พระสุเมรุ	80	6	193,100	93	3	208,000	83	2	206,000	85	2	106,000
มหาชัย	14	-	32,000	19	1	21,000	20	1	19,000	22	1	19,000
อุษาคโรต	19	1	29,600	21	1	58,000	23	1	56,000	25	2	36,000
อัษฎางค์	10	-	21,000	17	-	39,000	14	-	38,000	16	-	35,000
ราชินี	16	1	32,000	11	3	28,000	-	-	-	14	1	18,000
เยาวราช	46	3	117,500	23	3	59,000	35	2	58,000	37	2	48,000
หลานหลวง	284	5	784,000	323	7	1,070,000	354	5	1,050,000	356	4	1,040,000
พระยา อินโดย	79	2	173,200	72	2	153,000	78	3	145,000	20	3	135,000
ดินสอ	28	2	58,400	22	1	47,000	20	-	47,000	22	5	27,000

ตารางที่ 2.28 สถิติอุบัติเหตุรถยนต์ส่วนบุคคล ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2523-2526 (ต่อ)

ชื่อถนน	2523		2524		2525		2526		จำนวนคนเสียหาย (บาท)		
	จำนวนอุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคนเสียชีวิต (คน)	จำนวนคนบาดเจ็บ (คน)	จำนวนคนเสียชีวิต (คน)	จำนวนคนบาดเจ็บ (คน)	จำนวนคนเสียชีวิต (คน)	จำนวนคนบาดเจ็บ (คน)	จำนวนคนเสียชีวิต (คน)			
ศรีเพชร	8	2	13	2	4	1	3	31	59,700	2	39,700
พายุวัด	6	-	2	1	2	1	2	18	9,400	2	12,000
สีทอง	28	1	9	1	3	-	4	21	45,000	3	35,000
จักรวรรดิ	9	1	4	-	2	1	2	6	8,000	1	19,000
วรกิจ	39	1	15	3	8	2	7	42	85,000	6	55,000
ทรงวาด	8	1	3	-	2	-	1	6	13,000	1	13,000
หลวง	36	1	12	1	8	1	10	37	58,000	9	48,000
พิษณุโลก	253	9	81	4	62	4	67	150	213,000	3	103,000
นครสวรรค์	126	5	52	5	76	3	66	148	341,000	3	141,000
ราชวิถี	263	6	104	8	173	9	175	319	837,000	8	637,000
ประเวศ-นิเวศน์ 1	33	2	14	1	4	1	3	32	82,000	2	72,000
สามเสน	110	4	46	3	14	4	15	126	653,000	4	453,000
กรุงเทพ-นนทบุรี	32	2	11	3	11	2	7	38	82,100	2	72,100
สาทรประดิษฐ์	16	2	9	1	3	1	3	13	26,000	2	26,000
พิบูลสงคราม	26	-	4	1	11	1	10	45	94,000	1	84,000
รวมส่ง-พระนคร	2,377	101	998	99	941	84	1,007	2,604	5,760,800	74	4,522,800
ฝั่งธนบุรี											
ประเวศนิคม	23	3	10	1	3	2	4	44	48,000	3	48,000
เจริญนคร	137	6	32	4	18	3	14	133	376,000	2	276,000

ตารางที่ 2.28 สถิติอุบัติเหตุบนถนนสายต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2523-2526 (ต่อ)

ชื่อถนน	2523				2524				2525				2526			
	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	จำนวนคน บาดเจ็บ มาก (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	จำนวนคน บาดเจ็บ มาก (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	จำนวนคน บาดเจ็บ มาก (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)	จำนวน อุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนคน เสียชีวิต (คน)	จำนวนคน บาดเจ็บ มาก (คน)	ค่า เสียหาย (บาท)
ศาลาแดง	52	3	13	128,000	36	1	4	63,000	40	3	15	61,000	62	8	14	61,000
มโหฬาร	5	1	2	11,000	5	-	1	14,000	-	-	-	-	19	1	3	13,000
สมเด็จพระเจ้า พระยา	7	1	2	18,000	16	1	1	30,000	15	1	2	30,000	17	1	1	30,000
อิสราฟ	33	6	21	98,600	36	1	8	55,000	38	2	19	54,000	40	2	18	34,000
อินทรีทักซ์	12	2	6	10,000	8	1	3	17,300	19	2	4	16,300	41	3	3	16,300
จรัสสิริทวงศ์	105	17	34	441,000	248	13	52	749,000	298	11	51	738,000	299	14	49	638,000
ทวานนภ	31	1	7	83,100	34	2	8	83,300	33	1	5	81,300	35	1	5	81,300
อวุธมิตรินทร์	18	2	8	29,000	13	2	2	33,000	-	-	-	-	27	2	1	32,000
รวมฝั่งธนบุรี	423	42	137	1,160,000	581	26	100	1,488,600	596	25	144	1,404,600	717	37	110	1,229,600
รวมทั้งสิ้น	2,800	143	1,135	8,673,800	3,046	125	1,041	8,083,400	3,200	109	1,121	7,165,400	3,235	111	1,087	5,752,400

ที่มา : กรมตำรวจ